

nationale ombudsman

Rapport

Escalatie standhouding en inbeslagname spullen zonder goede uitleg

Onderzoek klachten politie Rotterdam

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie-eenheid Rotterdam deels gegrond. De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel over de klacht over de Klachtencommissie van de politie-eenheid Rotterdam.

Datum 4 mei 2022

Rapportnummer 2022/095

Inhoudsopgave

Wat is de klacht?	3
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	3
1. Tot en met de staandehouding	3
2. Van de staandehouding tot de aanhouding	5
3. De aanhouding tot de aankomst op het politiebureau	8
4. Op het politiebureau tot het terugkrijgen van de laatste spullen	9
5. Bij het terugkrijgen van de laatste spullen	12
6. De klachtbehandeling	13
Conclusie	16
Nawoord	18
Bijlage I Tijdlijn	19
Bijlage II Bevindingen staandehouding, aanhouding en klachtbehandeling klachtencommissie	21
Bijlage III Bevindingen inbeslagname en kapotte en ontbrekende voorwerpen	31

Leeswijzer

Het eerste deel van dit rapport bevat het oordeel van de Nationale ombudsman over de klacht en een verkorte weergave van wat tijdens het onderzoek is komen vast te staan. Omdat de klacht over opeenvolgende handelingen van de politie gaat en verschillende onderdelen bevat, behandelen we de klachtonderdelen per tijdvak. De tijdvakken zijn:

1. [Tot en met de staandehouding](#)
2. [Van de staandehouding tot de aanhouding](#)
3. [Vanaf de aanhouding tot de aankomst op het politiebureau](#)
4. [Vanaf de aankomst op het politiebureau tot het terugkrijgen van de laatste spullen](#)
5. [Bij het terugkrijgen van de laatste spullen](#)
6. [De klachtbehandeling](#)

Na de behandeling van de verschillende onderdelen per tijdvak, wordt in het nawoord een beschouwing gegeven op Rico's ervaring als geheel. Als bijlagen zijn twee uitgebreide verslagen van bevindingen opgenomen. Dit zijn ten eerste de bevindingen ten aanzien van de staandehouding, de aanhouding en de klachtbehandeling door de klachtencommissie. En ten tweede de bevindingen ten aanzien van de inbeslagname van de goederen en het terugkrijgen daarvan. In deze verslagen staat alle informatie, voor zover relevant voor ons oordeel, die de Nationale ombudsman over de onderzochte klachtonderdelen heeft verkregen.

Wat is de klacht?

Rico¹ klaagt over een staandehouding waarbij een woordenwisseling tussen hem en de politie ontstaat. In de periode rondom de staandehouding wordt Rico zeer regelmatig gecontroleerd door de politie. Hij denkt dat dit komt doordat hij een getinte huidskleur heeft, en er dus sprake is van etnisch profileren. De woordenwisseling bij deze staandehouding leidt er uiteindelijk toe dat de politie Rico aanhoudt wegens belediging. Hij wordt meegenomen naar het politiebureau, waar de politie besluit tot inbeslagname van zijn auto en de voorwerpen die in de auto liggen. De laatste voorwerpen krijgt Rico pas na zeven maanden terug, nadat de rechter hiertoe heeft besloten.

De klachtformulering op basis waarvan de Nationale ombudsman onderzoek heeft gedaan, is:

Rico klaagt over een staandehouding door politieagenten van de politie-eenheid Rotterdam en over de daaropvolgende aanhouding en inbeslagname van zijn auto en de daarin aanwezige goederen. Tevens klaagt Rico over de wijze van klachtbehandeling door de klachtencommissie.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

1. Tot en met de staandehouding

Op zondag 24 december 2017 reed Rico in de vroege morgen (rond 04:30 uur) terug van een feest naar zijn huis in Spijkenisse. Op een gegeven moment sloeg hij vanaf een provinciale weg rechtsaf richting een woonwijk. Daar reed hij eerst langs een terrein met een kerk en een parkeerplaats. Na dit terrein sloeg hij linksaf een smalle straat in. Deze straat leidde naar de woonwijk. Rico reed binnendoor terug naar de grotere weg buiten de woonwijk. Hij reed even op die weg. Daar werd hij staande gehouden door twee agenten, A en B. Hij kreeg een stopteken waarna hij naar een busbaan reed en tot stilstand kwam. Rico kreeg te horen dat hij werd staande gehouden voor een algemene verkeerscontrole.

Rico dacht dat hij etnisch werd geprofileerd. Het was al de zoveelste staandehouding en de politie gaf hem geen duidelijke reden. In het moment zelf kreeg hij te horen dat hij werd staande gehouden vanwege een algemene verkeerscontrole. Maar later op het politiebureau kreeg hij een andere uitleg. Daar is hem gezegd dat hij is staande gehouden omdat hij over een fietspad gereden zou hebben. Volgens Rico was dit fietspad slechts een versmalling van de weg.

Klacht over etnisch profileren

Het eerste onderdeel van Rico's klacht betreft de staandehouding zelf. Rico denkt dat er sprake was van etnisch profileren. De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het behoorlijkheidsvereiste respecteren van grondrechten, wat inhoudt dat de overheid de grondrechten van burgers respecteert. Etnisch profileren is het gebruik van criteria als ras, huidskleur, nationaliteit, taal, geloof of afkomst bij opsporing of rechtshandhaving terwijl dat niet objectief te rechtvaardigen is. Het is een vorm van discriminatie en daarmee in strijd met artikel 1 van de Grondwet. In het rapport *Verkleurde Beelden*² van de Nationale ombudsman staat een kader voor het beoordelen van klachten over etnisch profileren.

¹ Fictieve naam.

² Rapport [2021/030](#), te vinden op www.nationaleombudsman.nl.

Het beoordelen van klachten over etnisch profileren (zie Verkleurde Beelden p. 64)

Vaak is het moeilijk om de feiten vast te stellen bij klachten over etnisch profileren. Het gaat om het woord van de één tegen de ander. Of juist om de dingen die níét gezegd zijn. Over het algemeen zal een ambtenaar immers niet expliciet zeggen dat hij iemand staande houdt vanwege zijn etniciteit. Het is dan ook vrijwel onmogelijk voor een klager om te bewijzen dat hij eruit is gepikt vanwege zijn etniciteit. Zelfs als alle signalen erop wijzen, weten we nog steeds niet zeker wat er omging in het hoofd van de ambtenaar. Het neerleggen van de bewijslast bij de burger is dan ook niet evenredig en in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van fair play.

Van de overheid mag worden verwacht dat zij kan uitleggen waarom zij handelt zoals zij doet. De burger mag verwachten dat de overheid kan uitleggen op basis waarvan hij geselecteerd is en in hoeverre etniciteit daarbij een rol heeft gespeeld. Dat betekent dat de overheidsinstantie inzichtelijk moet kunnen maken waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Kan de overheidsinstantie dit niet? Dan heeft zij niet aannemelijk gemaakt dat etniciteit geen rol heeft gespeeld en zal ervan moeten worden uitgegaan dat dit wel het geval was.

Voor dit klachtonderdeel beoordeelt de Nationale ombudsman de uitleg van de politie over de reden van de staandehouding. De controle is uitgevoerd op grond van artikel 160 van de WVV. Op grond van dit artikel kan de politie controles op naleving van de voorschriften uit deze wet uitvoeren. De agenten stellen dat etniciteit geen rol heeft gespeeld bij hun keuze om Rico te selecteren. Zij geven aan dat zij Rico hebben staande gehouden vanwege de route die hij reed. Deze was opvallend en dit was de reden om hem te controleren, aldus de agenten. De agenten geven aan dat ook het feit dat het een weekendnacht was een rol speelde. Het was een nachtelijke weekenddienst waarin de agenten gericht waren op het uitvoeren van alcoholcontroles. Hierbij waren zij alert op voertuigen die hen opvielen, bijvoorbeeld vanwege de route of rijgedrag.

Met behulp van Google Maps hebben de agenten de route gedemonstreerd en uitgelegd waarom zij Rico's route opvallend vonden. Tijdens het onderzoek van de ombudsman herinnerde Rico zich een andere route dan de agenten. Maar de verklaringen die de agenten tijdens het onderzoek van de ombudsman over de route hebben gegeven zijn consistent met hun verklaringen uit het interne klachtdossier en met elkaars verklaringen. Ze komen ook overeen met de verklaring van Rico in het verhoor na de aanhouding. Hem werd in dat verhoor de route voorgelegd die de agenten hadden beschreven, waarna hij zei: *'Ik rij wel vaker zo binnendoor.'* Rico heeft ook aangegeven dat hij niet meer met volle zekerheid durft te zeggen dat hij die nacht reed zoals hij het zich tijdens het onderzoek van de ombudsman herinnerde. De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat er door Rico is gereden zoals de agenten hebben verklaard.

De agenten kwamen Rico tegemoet rijden op de provinciale weg. Beide agenten hebben gezegd dat hun aandacht op Rico werd gevestigd doordat hij vanaf die weg afsloeg richting het terrein met de kerk en de parkeerplaats. Deze keuze vonden zij opvallend omdat het een verlate plek is waar 's nachts niks is. De agenten dachten dat het op dit terrein doodliep. De ombudsman heeft op Google Maps gezien dat er op dit terrein één smallere weg was die richting de achterliggende woonwijk liep. Rico is deze weg ingeslagen. Volgens Rico was dit een versmalling van de weg. Agent A denkt dat dit een fietspad is. Agent B noemt het een *'sneaky weggetje'*. Beide agenten hebben verklaard dat zij het opvallend vonden dat Rico deze weg nam. Dit kwam door de weg zelf en door de route erna. Rico reed na de smalle weg binnendoor weer terug naar de grotere weg. Dit was een omweg. De agenten vonden deze omweg binnendoor vreemd. Beiden hebben verklaard dat het nemen van deze afwijkende route na de parkeerplaats de doorslag gaf in hun keuze om Rico staande te houden.

Met bovenstaande uitleg hebben de agenten naar het oordeel van de ombudsman voldoende onderbouwd waarom de route die Rico reed maakte dat zij hun aandacht op hem vestigde en ervoor kozen om hem te staande te houden. De agenten vonden het opvallend dat Rico op een nachtelijk tijdstip afsloeg richting een terrein waar bij hun weten verder niks was. Deze waarneming was de reden dat agent A en B hun aandacht op Rico's voertuig vestigden en dat de intentie ontstond om hem te controleren. De route die Rico na de

parkeerplaats nam, gaf voor de agenten de doorslag in de keuze om hem te controleren. Nu de agenten inzichtelijk hebben gemaakt dat de afwijkende route de reden was om Rico te controleren, gaat de ombudsman ervan uit dat zijn etniciteit geen rol speelde in hun keuze.

Rico twijfelt hieraan, omdat hij een wisselende uitleg heeft gekregen over de reden voor de staandehouding. Agent A heeft bij de staandehouding alleen gezegd dat het om een algemene verkeerscontrole ging. Wel heeft hij al in het proces-verbaal van de aanhouding, dus vóórdat Rico een klacht indiende, verklaard dat de route de reden voor de staandehouding was. Hierover heeft hij daarna ook consistent verklaard. Over het niet direct geven van deze uitleg tijdens de staandehouding heeft agent A gezegd dat hij niet altijd direct de specifieke gedraging noemt die aanleiding vormt voor de staandehouding. De Nationale ombudsman acht dit geen passende werkwijze.³ Maar gelet op de consistente verklaringen na de staandehouding gaat de ombudsman er wel vanuit dat de gereden route de reden was om Rico te volgen en staande te houden.

Alles in overweging nemende, concludeert de Nationale ombudsman dat de agenten hun keuze om Rico staande te houden voldoende inzichtelijk hebben kunnen maken. Zij kwam tot deze keuze door de route die Rico nam. Zijn etniciteit speelde hierin geen rol. De gedraging is niet in strijd met het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten van burgers gerespecteerd worden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

2. Van de staandehouding tot de aanhouding

Agent A vroeg Rico om zijn rijbewijs te overhandigen. Rico antwoordde dat hij eerst het politielegitimatiebewijs van agent A wilde zien en dat hij daarna zijn rijbewijs zou geven. Omdat Rico vaak werd staande gehouden, was hij een logboek gaan bijhouden en had hij de gewoonte aangenomen om altijd het politielegitimatiebewijs van de agent te vragen. Maar agent A wilde eerst het rijbewijs van Rico zien. Rico heeft toen 112 gebeld om te melden dat er een agent naast hem stond die zijn legitimatie niet wilde laten zien. Hij hield zijn raam dicht en drukte zijn rijbewijs ertegenaan. Agent B heeft op een gegeven moment wel zijn politielegitimatie laten zien. Agent A heeft om versterking gevraagd en snel daarna arriveerde agent C. In zijn aanwezigheid heeft agent A zijn politielegitimatie alsnog getoond. Hierna heeft Rico zijn rijbewijs overhandigd. Vervolgens ontstond een woordenwisseling tussen Rico en de agenten. Deze leidde er uiteindelijk toe dat de agenten Rico aanhielden op grond van belediging van een ambtenaar.

Klacht over het gedrag van de agenten

Rico vindt dat het handelen van de agenten de situatie heeft doen escaleren. Voor hem is dit een belangrijk onderdeel van zijn klacht. Hij werd in de periode van de staandehouding heel vaak door de politie gecontroleerd. Meestal escaleerde dit niet. Dat dit hier wel gebeurd is, komt volgens Rico door het optreden van de agenten. En dit heeft vervelende gevolgen voor hem gehad: de agenten hebben hem uiteindelijk aangehouden voor belediging en meegenomen naar het politiebureau.

De Nationale ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste van de-escalatie. Het behoorlijkheidsvereiste van de-escalatie houdt in dat de overheid in haar contacten met de burger escalatie probeert te voorkomen of te beperken. Van de overheid mag een professionele opstelling worden verwacht, waarbij alles in het werk wordt gesteld om escalatie te voorkomen. Communicatievaardigheden zijn hierbij essentieel. In het rapport Verkleurde Beelden wordt ingegaan op wat de-escalierend optreden inhoudt bij staandehoudingen.

³ Zie het oordeel over het klachtonderdeel 'het gedrag van de agenten', verderop op p. 5.

De-escalatie bij staandhoudingen (zie Verkleurde Beelden, p. 57-58 en 62-63)Uitleg geven

Burgers mogen verwachten dat de overheid haar handelen uit eigen beweging uitlegt. Uitleg moet niet pas worden gegeven wanneer de burger daarom vraagt. Als niet aan een burger wordt uitgelegd waarom hij eruit is gepikt, moet hij de reden hiervoor zelf invullen. Uitleg geven is dus belangrijk om te voorkomen dat de burger ten onrechte denkt dat zijn etniciteit de reden is om hem staande te houden.

De enkele opmerking dat iets een 'standaardcontrole' is, is geen uitleg. In zo'n geval mag de burger verwachten dat er ook iets wordt verteld over de aanpak van de standaardcontrole.

Reactie op beschuldiging etnisch profileren

Een situatie waarin een burger een ambtenaar beschuldigt van etnisch profileren kan snel escaleren. Er zijn namelijk twee mensen betrokken die zich tot in hun kern geraakt voelen: de burger die voelt dat hij etnisch wordt geprofileerd en de ambtenaar die voelt dat zijn integriteit in twijfel wordt getrokken. De rol van ambtenaar brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee. Ook al voelt de ambtenaar zich op persoonlijk niveau aangevallen door bijvoorbeeld opmerkingen of doordat hij wordt gefilmd, het is aan hem om de orde te bewaren en de situatie te de-escaleren. Natuurlijk betekent dat niet dat een ambtenaar maar alles moet pikken. Maar het betekent wel dat burgers van een ambtenaar mogen verwachten dat hij tot tien telt en even slikt, voordat hij tot actie overgaat. Dat hij zijn persoonlijke gevoelens opzijzet en handelt zoals van een behoorlijke overheid en een professionele ambtenaar verwacht mag worden. Het is aan de ambtenaar om 'de koninklijke weg te bewandelen'. Dat betekent dat hij altijd professioneel blijft.

Wanneer een burger tijdens een staandhouding laat weten dat hij dit soort situaties al vaker heeft meegemaakt en dat hij denkt dat hij etnisch geprofileerd wordt, is het aan de ambtenaar om dit serieus te nemen. Wanneer daar binnen de situatie de ruimte voor is, zal dus eerst hierover het gesprek moeten worden aangegaan, voordat verder wordt doorgepakt in het kader van de opsporing en rechtshandhaving. De ambtenaar kan vragen waardoor het gevoel etnisch geprofileerd te worden is ontstaan. En onderzoeken of het eigen handelen daarbij een rol heeft gespeeld en of iets gedaan kan worden om het gevoel weg te nemen.

Op basis van de verschillende verklaringen over het verloop van de staandhouding, komt de Nationale ombudsman tot het oordeel dat de escalatie van de situatie voor een belangrijk deel aan het handelen door de agenten te wijten valt. Ook is hij het met Rico eens dat dit onvoldoende belicht is in het oordeel van de politie over zijn klacht. In het antwoord op vragen van de ombudsman heeft de politie wel aangegeven dat zij vindt dat *'de situatie van beide kanten escaleerde'*.

De escalatie begon met de discussie tussen Rico en agent A over het tonen van legitimatie. Rico wilde zijn rijbewijs pas overhandigen nadat hij het politielegitimatiebewijs van A had gezien. Toen A dit niet wilde tonen, belde Rico 112. De agenten vonden dat Rico niet meewerkte met de controle. Volgens de agenten ontstond hierdoor een gespannen sfeer en escalatie van de situatie.

De ombudsman stelt vast dat dit 'niet meewerken' door Rico een gevolg was van de weigering van agent A om zijn politielegitimatiebewijs te tonen. In de klachtbehandeling heeft de politie zelf ook aangegeven dat agent A eerder zijn politielegitimatie had moeten laten zien. Uit de verklaringen blijkt dat Rico zijn rijbewijs wel overhandigd heeft direct nadat agent A zijn politielegitimatie toonde. Bovendien stelde hij zich daarvoor niet helemaal onwelwillend op, want hij liet zijn rijbewijs alvast door het raam zien. De discussie die erin uitmondde dat Rico 112 belde, had voorkomen kunnen worden als agent A direct zijn politielegitimatiebewijs had getoond.

A heeft verklaard dat hij dit niet heeft gedaan omdat hij eerst een veilige situatie wilde creëren en regie over de situatie wilde houden. De ombudsman begrijpt dat agent A dit wilde. Maar hij ziet niet hoe het niet voldoen aan een verzoek van een burger om het politielegitimatiebewijs te zien daaraan bijdraagt.

Hiernaast heeft agent A niet direct de reden van de staandehouding gegeven. Agent A heeft toegelicht dat hij vaker niet direct de gedraging noemt die aanleiding vormt voor de staandehouding, omdat dit *'tot gedoe kan leiden'*. De Nationale ombudsman merkt echter op dat juist het niet direct mededelen van de reden van een staandehouding een escalierend effect kan hebben (zie het kader op p. 6). In dit geval heeft het dit effect ook gehad.

Agent B heeft verklaard dat hij wel geprobeerd heeft om Rico uit te leggen waarom hij werd staande gehouden, maar dat Rico niet wilde luisteren. Volgens Rico is hem tijdens de staandehouding alleen verteld dat het ging om een algemene verkeerscontrole en heeft hij pas op het bureau gehoord dat de route aanleiding vormde voor de controle. De Nationale ombudsman stelt vast dat voor zover er al uitleg gegeven is, die uitleg er in elk geval pas kwam op een moment dat er al wrijving en escalatie was ontstaan.

Tijdens de staandehouding is Rico met de agenten in discussie gegaan. Volgens de agenten zorgde dit gedrag van Rico voor escalatie. De Nationale ombudsman denkt echter dat een andere reactie op Rico's gedrag ervoor had kunnen zorgen dat de situatie gede-escalereerd was. De reactie van de politie op het gedrag van de burger kan een belangrijke rol spelen bij het al dan niet escaleren van een situatie. Zeker van ambtenaren die op straat werken, mag verwacht worden dat zij met goede communicatievaardigheden de-escalierend kunnen reageren op het gedrag van een burger (zie kader).

In dit geval laten de verklaringen zien dat tijdens de staandehouding al duidelijk werd dat Rico's vragen en handelen verband hielden met de vele staandehoudingen en zijn vermoeden dat hij etnisch geprofileerd werd. Hierover klaagde hij in het moment zelf. De agenten hebben verklaard dat deze informatie niet veel uitmaakte voor hoe zij zich op dat moment gedroegen of hoe zij reageerden. Ze horen in hun werkpraktijk vaker over eerdere ervaringen van etnisch profileren en weten dan niet of dit waar is. Het is echter juist onderdeel van een de-escalerende houding om wel direct op dit soort signalen te reageren en het gesprek erover aan te gaan (zie kader). Terecht geven de agenten aan dat zij de eerdere ervaringen van Rico niet kunnen beoordelen. Maar je kan als ambtenaar wel de-escaleren door na te gaan hoe het gevoel etnisch geprofileerd te worden is ontstaan, of het eigen handelen van de ambtenaar hierbij een rol heeft gespeeld en of er een mogelijkheid is om het gevoel weg te nemen. Uit de verklaringen blijkt niet dat de agenten op deze de-escalerende manier gereageerd hebben op Rico's opmerkingen over de vele staandehoudingen en over etnisch profileren.

De reactie van agent C heeft de situatie juist verslechterd. Rico zei dat de staandehouding *'weer een gevalletje van etnisch profileren was'*, waarop agent C antwoordde met *'je moet je bek houden'*.⁴ Dit is geen reactie die van een professionele ambtenaar verwacht mag worden. Bovendien heeft de opmerking van C voor verdere escalatie gezorgd. Het was immers Rico's reactie op deze opmerking waarvoor de politie hem heeft aangehouden. Rico antwoordde met: *'Wat houd je bek? Wie denk je wel niet dat je bent? Je moet je gedragen naar je uniform en niet als een gestoorde.'*

Alles overziend stelt de Nationale ombudsman vast dat het handelen door de agenten de situatie heeft doen escaleren. Deze escalatie leidde tot wederzijdse opmerkingen, die voor de politie de aanleiding hebben gevormd om Rico aan te houden. De ombudsman komt tot het oordeel dat het optreden van de agenten niet in overeenstemming was met hetgeen vanuit het behoorlijkheidsvereiste van de-escalatie van ambtenaren verwacht mag worden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

⁴ Deze opmerkingen zijn vastgelegd op een geluidsopname.

3. De aanhouding tot de aankomst op het politiebureau

Na de mededeling van de politie dat hij aangehouden werd, heeft Rico de deur van de auto van het slot afgehaald en de opmerking gemaakt: 'Ja, ik ga direct mee en werk ook gewoon mee, oké.'⁵ Volgens Rico werd hij toch hardhandig uit de auto gehaald. Hij werd geboeid. Volgens Rico klemde de politie de handboeien strak om zijn polsen en werd hem meerdere keren gevraagd 'of hij nu zijn zin had' en werd hij 'ettertje' genoemd. Agent C zette Rico in de politieauto en deed zijn autogordel om. Volgens Rico zei agent C daarbij: 'Lekker bezig aapje?!'. De agenten hebben verklaard dat zij zich niet herinneren dat er beledigende dingen zoals 'ettertje' zijn gezegd. Agent A heeft in de interne klachtbehandeling wel verklaard dat het kan zijn dat Rico bepaalde woorden als beledigend heeft opgevat.

Klacht over het handboeiengebruik

Volgens Rico heeft de politie hem bij de aanhouding ten onrechte handboeien omgedaan. Volgens hem werkte hij mee met de aanhouding en was het boeien daarom niet nodig.

Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren kan een politieambtenaar een verdachte ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen. Dat mag alleen als dit noodzakelijk is vanwege vluchtgevaar of gevaar voor de veiligheid van de betrokken persoon, ambtenaar of derden. Het aanleggen van handboeien mag – zoals de Nationale ombudsman al in meerdere rapporten heeft geoordeeld⁶ – geen automatisme zijn.

In dit geval blijkt uit de diverse verklaringen niet dat er aanwijzingen waren voor gevaar voor de veiligheid van Rico of anderen, of voor vluchtgevaar. De verklaringen van de agenten duiden er niet op dat Rico zich verzette tegen de aanhouding of dat zijn gedrag erop wees dat hij geweld zou kunnen gaan gebruiken en/of zou gaan vluchten. In tegendeel. Agent C heeft verklaard dat Rico zich niet verzette en dat de situatie redelijk rustig bleef. Ook agent A heeft verklaard dat Rico zich niet echt verzette. Alleen agent B ervoer dat Rico boos uit de auto kwam en niet meewerkte. Maar hij gaf hierbij ook aan dat het boeien een middel is dat wordt ingezet omdat de situatie om zou kunnen slaan en 'iemand zich toch ineens kan gaan verzetten'. Dat wijst erop dat Rico zich niet verzette. Rico zei bovendien zelf dat hij zou meewerken met de aanhouding.

De Nationale ombudsman concludeert dat de agenten de handboeien met name hebben gebruikt omdat zij dit als standaard werkwijze zien in een situatie waarin een element van onvoorspelbaarheid zit. Zij zien het als gebruikelijk en als een manier om zo het zekere voor het onzekere te nemen. Het handboeiengebruik was meer ingegeven uit automatisme dan door concreet gedrag van Rico. Er waren geen aanwijzingen voor gevaar voor de veiligheid of voor vluchtgevaar. Dit betekent dat artikel 22 van de Ambtsinstructie in deze situatie geen grond bood voor het gebruik van handboeien. De agenten hebben in strijd met de Ambtsinstructie gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Klacht over het geweldsgebruik

Rico klaagt erover dat de aanhouding hardhandig verlopen is en dat de agenten geweld gebruikt hebben. Volgens Rico is hij hardhandig uit zijn auto getrokken en ertegenaan geduwd, zijn de handboeien onnodig strak om zijn polsen geklemd en heeft agent C hem onderweg naar de politieauto een aantal keer naar voren geduwd waardoor hij struikelde.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel over dit klachtonderdeel. De agenten bestrijden dat de aanhouding hardhandig verliep. Alle drie de agenten hebben aangegeven zich niet te herkennen in Rico's klacht over het geweldsgebruik bij de aanhouding. De verklaringen van Rico en de agenten over het verloop van de aanhouding spreken elkaar tegen. De ombudsman heeft geen aanwijzingen om het één geloofwaardiger te achten dan het ander.

⁵ Dit blijkt ook uit de opname. Dit is de laatste zin die is vastgelegd. Hierna is Rico uit de auto gekomen en is hij zijn telefoon kwijtgeraakt.

⁶ Zie bijvoorbeeld rapporten [2017/078](#), [2019/057](#) en [2020/018](#), te vinden op www.nationaleombudsman.nl.

Klacht over belediging en racistische bejegening

Rico klaagt erover dat agent C de opmerking *'lekker bezig aapje'* tegen hem heeft gemaakt. Hij heeft bij de politie geklaagd over verschillende opmerkingen van de agenten, waaronder *'lekker bezig aapje'*, *'heb je nou je zin'* en *'ettertje'*. De politie heeft het klachtpunt belediging gegrond verklaard. De politie heeft hierbij niet duidelijk vastgesteld wat er wel en niet gezegd is. Zij is ook niet ingegaan op het feit dat de belediging *'lekker bezig aapje'* racistisch van aard is. De ombudsman vindt dat dit wel had moeten (zie onderdeel 6. klachtbehandeling, p. 14).

Dat Rico's klacht over belediging gegrond was, is voor de Nationale ombudsman een feit. Rico heeft bij de ombudsman aangegeven dat hij ondanks de gegrondverklaring niet blij was het oordeel van de politie. Dit komt door de motivering die de politiechef gaf:

'Mij is niet helemaal duidelijk geworden welke uitspraken door de politiefunctionarissen zijn geuit. Wel staat vast dat er – in het vuur van het gesprek – uitlatingen zijn gedaan die door u als beledigend konden worden opgevat. Dat is ook door de politiefunctionarissen erkend. Hoewel ik van mening ben dat niet valt uit te sluiten dat de reactie van de politiefunctionarissen werd opgeroepen door uw gedragingen en uitlatingen, ben ik van oordeel dat het niet professioneel is om als politiefunctionaris dergelijke uitspraken te doen.'

De ombudsman is het met Rico eens dat het niet gepast is dat de politiechef schrijft *'dat niet valt uit te sluiten dat de reactie van de politiefunctionarissen werd opgeroepen door uw gedragingen en uitlatingen'*. De politie wekt hiermee de suggestie dat de beledigende opmerkingen van de agenten te rechtvaardigen of begrijpen waren. Van ambtenaren mag echter verwacht worden dat zij professioneel blijven.

De ombudsman merkt ook op dat de politie schrijft dat niet duidelijk geworden is wat er precies gezegd is. Het klopt dat niet alle opmerkingen waarover Rico geklaagd heeft vast te stellen waren. Maar de politie had kunnen vaststellen dat agent C de opmerking *'je moet je bek houden'* had gemaakt. Dit had agent C zelf verklaard in het proces-verbaal van de aanhouding. De politie erkent ook niet expliciet dat er beledigende opmerkingen zijn gemaakt. In plaats daarvan zegt de politie dat er opmerkingen gemaakt zijn *'uitlatingen zijn gedaan die door u als beledigend kunnen worden opgevat'*.

Dan de opmerking *'lekker bezig aapje'*. Uit de geluidsopnamen, die slechts een deel van het contact beslaan, blijkt niet of deze opmerking is gemaakt. Volgens Rico heeft agent C deze opmerking tegen hem gemaakt toen hij hem in de politieauto zette. Dit was een moment waarop agent C en hij alleen waren. Agent C ontkent dat hij dit heeft gezegd. Hij geeft aan dat hij deze opmerking niet vindt kunnen en dat hij collega's erop zou aanspreken wanneer hij dit soort opmerkingen zou horen.

Duidelijk is dat de opmerking *'lekker bezig aapje'* discriminerend en daarmee onbehoorlijk is. Omdat de Nationale ombudsman niet heeft kunnen vaststellen dat de opmerking is gemaakt, onthoudt hij zich van een oordeel over dit klachtonderdeel. De verklaringen van Rico en agent C spreken elkaar tegen. De ombudsman heeft geen aanknopingspunten om meer waarde te hechten aan één van de verklaringen.

4. Op het politiebureau tot het terugkrijgen van de laatste spullen

Op het bureau is aan Rico tijdens zijn verhoor medegedeeld dat hij naast belediging ook verdacht werd van witwassen en dat zijn auto (een Audi A5) onderworpen werd aan een onderzoek. De politie heeft ook Rico's spullen die in de auto lagen in beslag genomen. Rico was als militair in dienst geweest van het Belgische ministerie van Defensie. In zijn auto lag militaire kleding, waaronder een kogelwerend vest en een koppel met handboeien.

Rico werd in de middag van 24 december 2017 weer vrijgelaten. Hij is dezelfde dag teruggedaan naar het bureau om stukken over de herkomst van de goederen in te leveren. Rico zegt dat hij stukken over de financiering van zijn auto en aankoopbewijzen van de militaire spullen heeft ingeleverd.

Hij stelt ook uitgebreid uitgelegd te hebben waarom hij de militaire spullen in zijn bezit had. Hij was in dienst geweest van het Belgische leger. Daar waren grote tekorten aan materialen. Veel militairen kochten daarom hun eigen spullen. Deze aankoopbewijzen van de militaire spullen en Rico's uitleg over waarom hij deze in bezit had, zitten niet in het politiedossier. Hieruit blijkt alleen dat Rico stukken over de financiering van zijn auto heeft ingeleverd. Op verzoek van de politie heeft Rico daarover op 3 januari 2018 nog een aanvullend document ingeleverd. Daarna mocht hij zijn auto weer meenemen. Op 5 februari 2018 heeft Rico een aantal kledingstukken teruggekregen, maar zijn kogelwerend vest en handboeien niet. Voor deze laatste voorwerpen heeft Rico op 17 mei 2018 een klaagschrift ingediend bij de rechtbank. De zaak is op 13 juli 2018 door de rechtbank Rotterdam beoordeeld. In de beschikking staat dat het beslag gelegd is op grond van artikel 94 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) in het kader van de strafzaak voor de belediging van een ambtenaar. Dit is de reden die de politie in de kennisgeving van inbeslagneming (kvi) heeft geregistreerd. De rechter oordeelde dat het beklag gegrond was en dat de voorwerpen aan Rico teruggegeven moesten worden.

Rico begreep niet waarom de politie zijn auto en de daarin aanwezige spullen überhaupt in beslag had genomen. Ook twijfelde hij of de politie de juiste procedure gevolgd had, onder andere vanwege de volgens hem onnodig lange duur van de inbeslagneming. Hierover klaagde hij op 28 juni 2018 bij de politie.⁷ De inbeslagneming had voor hem vervelende gevolgen: hij was erdoor genoodzaakt om een andere auto te huren tijdens de feestdagen en hij moest aan zijn bank uitleggen waarom hij documenten over de bekostiging van zijn auto met spoed moest ontvangen. Zijn militaire kleding had hij nodig om te kunnen deelnemen aan trainingen.

In reactie op de klacht, stelde de politie dat de inbeslagneming van Rico's auto en de andere goederen noodzakelijk was in het kader van onderzoek en waarheidsvinding. De aanwezigheid van de goederen riep vragen op die Rico niet wilde beantwoorden, omdat hij zich tijdens zijn verhoor beriep op zijn zwijgrecht. Volgens de politie restte de agenten geen andere optie dan zelf onderzoek te doen naar de herkomst van de goederen. De goederen waren daarom vatbaar voor inbeslagneming. In het onderzoek van de ombudsman, herhaalde de politie bovenstaande reden voor de inbeslagneming. Als Rico onmiddellijk openheid had verschaft over de herkomst van de goederen, was het wellicht niet nodig geweest deze in beslag te nemen, stelde de politie. Volgens de politie was de gang van zaken 'voor een niet gering deel te wijten aan het niet willen meewerken door Rico'. De politie voegde aan de eerdere uitleg toe dat de militaire voorwerpen in beslag waren genomen omwille van hun aard.

Klacht over de inbeslagneming van goederen

Rico klaagt erover dat de politie nooit goed heeft uitgelegd waarom zij onderzoek deed naar de goederen en deze in beslag nam. De politie heeft in de klachtbehandeling uitgelegd dat zij het beslag legde in het kader van 'onderzoek en waarheidsvinding'. Over de militaire voorwerpen die in de auto lagen heeft zij verder gezegd dat het onderzoek diende om hun herkomst te achterhalen. Maar Rico vindt deze uitleg niet toereikend. Hij wil weten waarom de politie de herkomst wilde achterhalen. Hiernaast klaagt Rico over de aanpak van de politie bij de inbeslagneming. Hij denkt dat het beslag onnodig lang heeft voortgeduurd en dat dit voorkomen had kunnen worden als de politie voor een andere aanpak had gekozen. Het klopt volgens hem niet dat hij niet meewerkte.

Het is niet aan de Nationale ombudsman om een oordeel te geven over de rechtmatigheid van een beslag.⁸ De ombudsman toetst Rico's klachten aan de behoorlijkheidsvereisten van goede motivering en fair play. Het vereiste van goede motivering houdt in dat de overheid haar handelen en haar besluiten duidelijk aan de burger uitlegt. Hierbij hoort dat zij aangeeft op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd en van welke feiten zij is uitgegaan. Het vereiste van fair play houdt in dat de overheid voor een

⁷ Rico's oorspronkelijke klacht bij de politie dateert van 20 maart 2018. Rico voegde zijn klacht over de inbeslagneming op 28 juni 2018 toe.

⁸ De Nationale ombudsman is niet bevoegd om onderzoek in te stellen naar gedragingen waarop de rechterlijke macht toeziet (zie artikel 9:22, onderdeel f van de Algemene wet bestuursrecht).

eerlijke gang van zaken zorgt in procedures. Dit betekent onder andere dat zij de burger in de gelegenheid stelt om zijn standpunt toe te lichten.

In de wet staat wanneer de politie goederen in beslag mag nemen. Een goede motivering bij een inbeslagname houdt ten eerste in dat de politie uitlegt welke van de wettelijke gronden die er zijn voor een inbeslagname van toepassing is. Wanneer de politie goederen in beslag neemt op basis van één van de gronden uit artikel 94 Sv hoort bij een goede motivering ook dat zij uitlegt in verband met welke verdenking de inbeslagname wordt gedaan. Er moet namelijk altijd een verband zijn tussen het inbeslaggenomen voorwerp en het te onderzoeken strafbaar feit.⁹

Zowel voor de auto als voor de militaire voorwerpen die daarin lagen heeft de politie aangegeven dat ze in beslag zijn genomen ten behoeve van waarheidsvinding. Dit is één van de grondslagen uit artikel 94 Sv. Voor de auto heeft de politie uitgelegd met welke verdenking de inbeslagname verband hield, namelijk de verdenking van witwassen. Ook heeft de politie deze verdenking aan Rico medegedeeld en hem de kans gegeven erover te verklaren en om aan te tonen hoe hij de auto had gefinancierd.

Dat ligt anders voor de inbeslaggenomen militaire voorwerpen. De ombudsman concludeert dat de politie nooit een duidelijke uitleg gegeven heeft over de reden voor de inbeslagname van deze voorwerpen. In de klachtbehandeling en het onderzoek van de ombudsman heeft de politie gezegd dat zij het beslag op de voorwerpen legde om onderzoek te doen naar hun herkomst. Maar de politie heeft niet goed uitgelegd waarom zij dit onderzoek deed. Zij heeft gezegd dat de *'goederen vragen opriepen'* en dat ze in beslag zijn genomen vanwege *'hun aard'*. Dit is een nietszeggende uitleg als het gaat om het motiveren van een inbeslagname van goederen op grond van artikel 94 Sv. Bij een behoorlijke motivering hoort immers dat de politie opheldering geeft over de vraag welke verdenking ten grondslag ligt aan het onderzoek. Dit heeft de politie niet gedaan. Ook de registratie van de politie, waarin staat dat het beslag gelegd is vanwege de verdenking van belediging, geeft hier geen opheldering over. Dit roept juist vragen op want er is geen verband tussen die verdenking en de voorwerpen.

De ombudsman constateert bovendien dat de politie op het moment dat zij het onderzoek begon en uitvoerde, heeft nagelaten om Rico op gepaste wijze en op gepaste momenten in de gelegenheid te stellen om uitleg te geven over de militaire voorwerpen. Op het moment dat de politie goederen bij een burger aantreft en besluit dat zij wil vaststellen of die goederen wel echt van die burger zijn, mag vanuit het oogpunt van fair play verwacht worden dat zij dit aan de burger mededeelt. En dat zij die burger in de gelegenheid stelt om erover te verklaren en aan te tonen dat die goederen van hem zijn. Dat is bij deze inbeslagname niet gebeurd op de manier die van de politie verwacht had mogen worden.

Ten eerste heeft de politie Rico tijdens het verhoor van 24 december niet op passende wijze in de gelegenheid gesteld om uitleg te geven over de voorwerpen. Volgens de politie is Rico in dit verhoor geïnformeerd over de reden voor de inbeslagname. Maar weigerde hij om mee te werken. Uit het procesverbaal van het verhoor blijkt echter niet dat de politie aan Rico heeft medegedeeld dat er een verdenking was die maakte dat zij onderzoek deed naar de herkomst van de militaire voorwerpen en dat zij daarom vragen had. Zij noemt slechts de verdeningen witwassen (die betrekking had op de auto) en belediging (die betrekking had op de situatie bij de staandehouding). De politie stelt tijdens het verhoor wel een aantal vragen over de voorwerpen, maar maakt niet duidelijk dat zij deze vragen in de context van een onderzoek naar hun herkomst stelde. Hierdoor was het voor Rico lastig om zijn proceshouding te kunnen bepalen.

Ten tweede heeft de politie Rico niet op passende wijze in de gelegenheid gesteld om uitleg te geven over de voorwerpen nadat zij informatie van de Koninklijke Marechaussee (hierna: KMar) ontving. Uit de stukken die

⁹ Zie de Aanwijzing voor inbeslagname, Hoofdstuk 3, III.1: 'Alleen indien een relatie met een specifiek strafbaar feit kan worden vermoed of indien ten aanzien van een specifiek strafbaar feit met of aan het voorwerp kan worden aangetoond dat sprake is van wederrechtelijk verkregen voordeel, kan een voorwerp op grond van [artikel 94 Sv](#) in beslag worden genomen.' Dit komt terug in de 'Werkinstructie afhandelen in beslag genomen voorwerpen' van de politie. Daarin staat als aanwijzing voor de opsporingsambtenaar: 'geen voorwerpen in beslag namen als er geen enkel verband is tussen dit voorwerp en het te onderzoeken strafbare feit.'

de ombudsman in zijn onderzoek heeft opgevraagd, blijkt dat de politie na het aantreffen van de goederen bij de KMar naging of Rico militair was. En of Nederlandse militairen dienst kunnen doen in het buitenland. De KMar heeft de politie hierop laten weten dat Rico tot en met november 2017 in dienst was van het Belgische leger en dat het vreemd was dat hij de militaire spullen nog had. Deze informatie vormde voor de politie een belangrijke reden voor het doen van nader onderzoek naar de militaire goederen. Uit het politiedossier blijkt niet dat Rico in de gelegenheid is gesteld om hierover te verklaren. De politie heeft in plaats daarvan direct een internationaal rechtshulpverzoek aan België uitgezet.

In haar uitleg over de inbeslagname heeft de politie naast de motivering dat *'de goederen vragen opriepen'* het niet meewerken door Rico benadrukt. De inbeslagname van de goederen was noodzakelijk omdat Rico niet meewerkte, aldus de politie. Gelet op het bovenstaande concludeert de Nationale ombudsman echter dat de politie Rico geen eerlijke kans heeft gegeven om mee te werken. Maar vervolgens verbindt de politie wel gevolgen (voortduren inbeslagname en instellen rechtshulpverzoek) aan dat niet meewerken. Dit is geen eerlijke gang van zaken.

Rico was bovendien goed in staat om uitleg te geven over de goederen en had de aankoopbewijzen. Volgens hem heeft hij die direct de volgende dag op het politiebureau gegeven. Dit is niet vast te stellen. Wel is duidelijk dat hij deze in februari 2018 per e-mail met de politie heeft gedeeld. Toen had de politie echter ook al onjuiste informatie van het Belgische leger ontvangen (namelijk dat de goederen niet van Rico waren). Op basis van die informatie is het beslag gehandhaafd. Het is goed denkbaar dat als de politie eerst aan Rico had medegedeeld waarvan hij werd verdacht, hem om de aankoopbewijzen had gevraagd en hem in de gelegenheid had gesteld een verklaring af te leggen, de lange duur van dit beslag voorkomen was.

De ombudsman komt tot de conclusie dat de politie bij de inbeslagname van de goederen in strijd heeft gehandeld met de behoorlijkheidsvereisten van goede motivering en fair play. De politie heeft geen goede uitleg gegeven over de reden voor de inbeslagname van de militaire spullen. Ook heeft de politie nagelaten om Rico op passende wijze en momenten in de gelegenheid te stellen om mee te werken. Dit laatste is in dit geval des te kwalijker omdat de politie wel gevolgen heeft verbonden aan het 'niet meewerken'.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

5. Bij het terugkrijgen van de laatste spullen

Toen Rico zijn auto weer ophaalde, inspecteerde hij hem direct omdat hij er dashcams in had geïnstalleerd. De dashcams zouden de hele staandehouding tot en met het meenemen van zijn auto door de politie geregistreerd moeten hebben. Rico kwam er tot zijn ontsteltenis achter dat de dashcams het niet meer deden. Eén camera was kapot en er ontbrak een SD-kaart uit een van de dashcams. Rico heeft één dashcam moeten terugsturen naar de leverancier omdat deze niet meer goed werkte. Toen Rico zeven maanden later (begin augustus 2018) zijn kogelwerend vest ophaalde, kwam hij er ook achter dat dit niet in dezelfde staat was als toen het inbeslaggenomen werd. Eén van de twee kogelwerende platen ontbrak uit het vest.

De politie onthield zich van een oordeel over Rico's klachten over de kapotte dashcams en het ontbreken van de kogelwerende plaat. In de klachtbehandeling vroeg de politie aan een aantal agenten om een reactie op de klacht. Deze agenten verklaarden allen niets van de voorwerpen te weten. De politie schreef dat zij zich dus geen beeld kon vormen van wat er met de voorwerpen was gebeurd.

Klacht over kapotte en ontbrekende voorwerpen

Rico blijft erbij dat er bij de politie iets is misgegaan met de dashcams en met zijn kogelwerend vest. Hij vraagt zich af of de politie zijn klachten over deze voorwerpen wel onderzocht heeft. Hij vindt dat verwacht mag worden dat de politie gedegen feitenonderzoek doet wanneer zij een klacht over kapotte voorwerpen ontvangt. Uit de reactie van de politie blijkt volgens hem niet dat dit gebeurd is.

De Nationale ombudsman toetst de klachtbehandeling aan het behoorlijkheidsvereiste van goede voorbereiding. Dit vereiste houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen.

Bij klachtbehandeling hoort dat de instantie gedegen onderzoek doet naar een klacht. Dat onderzoek is erop gericht om feiten te achterhalen die relevant en nodig zijn om de klacht te kunnen beoordelen. De Nationale ombudsman merkt hierbij op dat goed onderzoek op zichzelf de klacht al kan verzachten. Als de burger ziet dat er goed onderzoek is gedaan en als op basis daarvan het standpunt van de instantie goed wordt gemotiveerd, dan zal hij de afhandeling eerder accepteren. Het is daarom belangrijk om de burger goed te informeren over welk onderzoek gedaan is. Door te laten zien dat je een klacht zorgvuldig onderzoekt, laat je ook zien dat je de klacht serieus neemt.¹⁰ Onderzoek kan bovendien ook voor de instantie waardevol zijn. Een klacht en het onderzoek daarnaar kan relevante informatie bieden waar de instantie ook van kan leren.

In de klachtbehandeling van de politie staat dat een aantal politieagenten bevraagd is over Rico's klacht over de kapotte voorwerpen. Deze gaven allen aan van niks te weten en dus heeft de politie zich geen beeld kunnen vormen van wat er met de goederen gebeurd is. De Nationale ombudsman stelt vast dat deze reactie weinig inzicht biedt in de manier waarop de politie Rico's klacht onderzocht heeft. In het onderzoek van de ombudsman heeft de politie hieraan toegevoegd dat het politiesysteem is geraadpleegd, maar zij heeft niet gezegd wat zij daarin heeft bekeken en/of wat zij daaruit kon opmaken. Ook dit biedt dus weinig inzicht in het onderzoek. De politie zegt bijvoorbeeld niets over de kvi en wat daarin geregistreerd is over de goederen. Dat terwijl dit juist een zeer belangrijk registratiedocument is bij de inbeslagname van goederen. In de kvi moet een beschrijving staan van het voorwerp met een omschrijving van eventuele beschadigingen. In de kvi is ook ruimte om bijzonderheden op te nemen en er kan een foto bij gedaan worden. Het ligt dus voor de hand om de kvi te raadplegen bij een klacht over kapotte voorwerpen. De klachtbehandeling laat niet zien dat dit gebeurd is en hoe de informatie uit de kvi gebruikt is bij de beoordeling van de klacht. Hierdoor heeft de politie ook niet laten zien dat deze klachten serieus behandeld zijn. Bovendien heeft zij hierdoor zichzelf de kans ontnomen om van de ingediende klachten te leren. In dit geval had de politie van de klacht kunnen leren wat de administratie van de voorwerpen betreft. Dit is niet zorgvuldig gedaan. Zowel de kvi van de auto als die van de kogelwerende plaat zijn erg summier. Bij de auto staat niet geregistreerd dat er dashcams in bevestigd waren. Wat betreft het kogelwerende vest staat in de kvi niet dat één van de platen ontbrak. Dit terwijl beschadigingen volgens de interne instructie van de politie wel geregistreerd moeten worden.

De politie heeft onvoldoende laten zien dat zij gedegen onderzoek heeft gedaan naar Rico's klachten over de kapotte voorwerpen. Hiermee is in strijd gehandeld met het behoorlijkheidsvereiste van goede voorbereiding. De ombudsman stelt verder vast dat de politie is tekortgeschoten in de administratie van de goederen. Gelet hierop komt de ombudsman tot de conclusie dat de politie Rico's klachten over de kapotte en ontbrekende voorwerpen gegrond had moeten verklaren. Door de onzorgvuldige handelwijze van de politie viel niet meer vast te stellen of de dashcams al kapot waren op het moment van inbeslagname en of er toen al een kogelwerende plaat uit het vest ontbrak. Daardoor kon Rico enerzijds niet bewijzen dat de voorwerpen bij de politie kapot waren gegaan, en de politie anderzijds niet dat dit niet het geval is. Nu deze situatie ontstaan is door de handelwijze van de politie en Rico dit niet te verwijten valt, is het redelijk dat de politie daarvoor de verantwoordelijkheid neemt.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

6. De klachtbehandeling

Op 20 maart 2018 diende Rico een klacht in bij de politie. Op 22 oktober 2018 werd zijn klacht op hoorzitting behandeld door de klachtencommissie van de politie Rotterdam. Hierbij waren naast de klachtencommissie Rico, een intermediair van Controle Alt Delete, de betrokken agenten en een leidinggevende aanwezig.

¹⁰ De hiergenoemde aspecten dragen bij aan de ervaren 'procedurele rechtvaardigheid'. Voor meer informatie hierover, zie rapport [2018/005](#) 'Ombudsvisie op Professionele Klachtbehandeling', p. 24 en 38, via www.nationaleombudsman.nl.

De klachtencommissie heeft advies uitgebracht aan de politiechef. Op 29 november 2018 ontving Rico het oordeel van de politiechef over zijn klacht. Daarin gaat de politiechef in op de klachtonderdelen. In het oordeel wordt niets gezegd over etnisch profileren en over racistische bejegening.

Klacht over klachtherkenning

Rico heeft geklaagd over de behandeling van zijn klacht over de opmerking *'lekker bezig aapje'*. Rico vindt dat de politie had moeten zien dat het hem om racistische bejegening ging. De politie heeft in de klachtbehandeling geen klachtonderdeel over racistische bejegening onderscheiden, wel een meer algemeen klachtonderdeel belediging. Dit naar aanleiding van verschillende opmerkingen waar Rico over klaagde (zie p. 9). In de behandeling van dat klachtonderdeel heeft de politie geen aandacht besteed aan het feit dat de belediging *'lekker bezig aapje'* van racistische aard is. In het onderzoek van de ombudsman heeft de politie gesteld dat Rico niet over racistische bejegening heeft geklaagd.

De Nationale ombudsman toetst deze klacht aan het behoorlijkheidsvereiste luisteren naar de burger. Dit houdt in dat de overheid actief luistert naar de burger zodat deze zich gehoord en gezien voelt. De overheid heeft een open oor voor de burger. De overheid hoort wat de burger zegt, en ook wat hij niet zegt. Dit betekent dat de overheid de burger serieus neemt en daadwerkelijk geïnteresseerd is in wat hij belangrijk vindt.¹¹

Het staat vast dat Rico bij de politie heeft geklaagd over de opmerking *'lekker bezig aapje'*. Hij heeft deze in zijn klacht aan de politie genoemd en hij is er bij de hoorzitting van de klachtencommissie meermaals op teruggekomen. De Nationale ombudsman is het met Rico eens dat deze opmerking in de betreffende context, waarbij een agent deze maakt tegen iemand van kleur, als een discriminerende opmerking gekwalificeerd moet worden. Het is een denigrerende en grievende opmerking. De Nationale ombudsman volgt de politie dus niet in haar standpunt dat Rico geen klacht over racistische bejegening heeft ingebracht in de interne klachtprocedure.

In verband met het vereiste luisteren naar de burger merkt de Nationale ombudsman ook het volgende op. De politie heeft in haar reactie op Rico's klacht geen aandacht besteed aan Rico's opmerking dat deze staandehouding niet de enige was. Met dit punt opende Rico zijn klacht aan de politie: hij schreef de politie dat hij dikwijls, soms zelfs meerdere malen per dag, werd staande gehouden. Ook schreef hij dat hij een logboek was gaan bijhouden en dat hij daarom altijd het legitimatiebewijs van agenten wilde zien. De Nationale ombudsman vindt het in de rede liggen om hier in de klachtbehandeling aandacht aan te besteden. Het ligt voor de hand dat de vele staandehoudingen voor Rico belangrijk waren. Ook Rico's ervaring bij deze staandehouding en wat er in deze klacht gebeurd is, kan niet goed begrepen worden zonder in ogenschouw te nemen dat Rico heel vaak met staandehoudingen door de politie te maken had. En dat hij hierdoor het idee had dat de politie hem etnisch profileerde. Het aspect van etnisch profileren had logischerwijs invloed op de verschillende contactmomenten zoals die tussen Rico en diverse politieagenten voorvielen.

De politie had moeten herkennen dat Rico's eerdere ervaringen en het idee etnisch geprofileerd te worden ook bij deze klacht een rol speelde. Ondanks het feit dat Rico dit niet expliciet heeft ingebracht in zijn klacht aan de politie, blijkt uit verschillende dingen dat dit idee aanwezig was. Rico heeft tijdens de staandehouding zelf over etnisch profileren geklaagd. En in zijn klacht aan de politie klaagt Rico naast de vele staandehoudingen ook over de reden van deze staandehouding, waarbij hij laat blijken dat deze volgens hem niet klopt. Hiernaast schreef Rico dat hij de klachtbehandeling zou voortzetten met Controle Alt Delete, die zich inzet tegen etnisch profileren.

¹¹ Voor wat luisteren naar de burger betekent bij klachtbehandeling en klachten over etnisch profileren, zie de Ombudsvisie op Professionele Klachtbehandeling, 'Professionele klachtbehandeling door de politie' ([2021/002](#)) en Verkleurde Beelden, via www.nationaleombudsman.nl.

Zowel het idee etnisch geprofileerd te worden als het idee racistisch bejegend te zijn geven een specifieke lading aan Rico's ervaring met de politie. Het maakt immers een verschil voor iemands ervaring met de politie wanneer diegene het idee heeft dat zijn ervaring met discriminatie te maken heeft. Bij behoorlijke klachtbehandeling hoort dat de politie hier oog voor heeft. Dit is onvoldoende gebeurd. De Nationale ombudsman stelt vast dat de politie bij de klachtbehandeling in strijd heeft gehandeld met het vereiste luisteren naar de burger.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Klacht over de behandeling ter zitting door de klachtencommissie

Rico klaagt erover dat de klachtencommissie tijdens de hoorzitting een vooringenomen houding aannam. Volgens Rico heeft de commissie hem op een andere manier bevraagd dan de politie. Er werden hem meer kritische vragen over zijn gedrag gesteld dan aan de agenten, en in sommige vragen lag al een oordeel besloten. Ook door non-verbale communicatie ervoer hij een negatieve houding tegenover hem. Ten slotte blijkt volgens Rico uit bewoordingen van de klachtencommissie tijdens de zitting al ondersteuning voor het perspectief van de agenten.

De Nationale ombudsman toetst dit klachtonderdeel aan het behoorlijkheidsvereiste van onpartijdigheid. Dat betekent dat de overheid zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat de overheid ook alle schijn van partijdigheid vermijdt.

Voorafgaand merkt de Nationale ombudsman het volgende op over de rol en houding van de klachtencommissie. Tijdens een hoorzitting zorgt de klachtencommissie ervoor dat beide partijen de kans hebben om hun kant van het verhaal toe te lichten. Hierbij kan de klachtencommissie kritische vragen stellen aan beide partijen. Dus ook de burger kan bevraagd worden over zijn gedrag. Soms kan een klachtencommissie een burger daarbij een spiegel voorhouden. Het stellen van kritische vragen aan een burger hoeft in zichzelf niet te betekenen dat een klachtencommissie partijdig is of de schijn van partijdigheid wekt. Toon en formulering spelen hierbij een belangrijke rol. Ook moet uit de vraagstelling van de klachtencommissie blijken dat zij geen blinde vlekken heeft en dat zij zich voldoende open opstelt om verschillende kanten van het verhaal te horen zodat zij deze vervolgens kan wegen. Ten slotte mag verwacht worden dat er een balans is in de manier waarop de klachtencommissie de burger en de overheidsinstantie bevraagt. De informatie die al bekend is, kan aanleiding geven om één partij meer te bevragen dan de andere partij, bijvoorbeeld omdat van één partij nog meer informatie nodig is. Het is dan wel belangrijk dat de klachtencommissie stilstaat bij hoe dat overkomt.

De Nationale ombudsman was niet bij de hoorzitting aanwezig en er zijn geen opnamen van de zitting. Voor het beoordelen van Rico's klacht heeft hij alleen het verslag van de hoorzitting. Dit verslag is een zakelijke weergave van het gesprek bij de klachtencommissie. Het doet er echter ook toe wat de non-verbale communicatie was tijdens de hoorzitting. Non-verbale communicatie bepaalt voor een groot deel hoe de houding van een klachtencommissie op de burger overkomt. Rico noemt deze communicatie ook in zijn klacht. Het maakt bijvoorbeeld uit met welke toon bepaalde vragen en opmerkingen gesteld dan wel gemaakt zijn. De toon waarmee iemand een vraag stelt kan iets zeggen over de intentie van diegene. Uit de toon kan blijken dat een vraag vanuit een open of nieuwsgierige houding wordt gesteld, of juist vanuit een kritische.

De uitspraken van de klachtencommissie die in het verslag staan, zijn naar hun aard niet doorslaggevend partijdig. Voor deze uitspraken maakt het uit hoe de non-verbale communicatie was. Dit kan de Nationale ombudsman niet vaststellen. De ombudsman concludeert dat hij daardoor niet goed kan beoordelen of de klachtencommissie partijdig was. Daarom onthoudt de ombudsman zich van een oordeel over de partijdigheid van de klachtencommissie. Wel is duidelijk dat de zitting Rico de indruk heeft gegeven dat de klachtencommissie partijdig was.

In het verslag leest de ombudsman een aantal vragen en opmerkingen waarbij hij zich kan voorstellen dat deze bij Rico de indruk gewekt hebben dat de klachtencommissie zich kritisch naar hem toe opstelde. En dat zij juist begrip toonde voor het handelen door de agenten. Zo heeft één van de leden Rico tweemaal in kritische bewoordingen bevestigd over het nut van het vragen naar het politielegitimatiebewijs van agent A.¹² Dit terwijl Rico in zijn klacht aan de politie al had uitgelegd dat hij dit deed vanwege de vele staandehoudingen. De ombudsman kan zich voorstellen dat hierdoor bij Rico de indruk is gewekt dat hij zich op dit punt moest verantwoorden en dat de commissie niet begreep waarom hij dit deed. Een ander voorbeeld is de reactie van de voorzitter op Rico's klacht over het escaleren van de situatie door de tussenkomst van agent C, waarbij zij opmerkte dat Rico zelf ook de nodige uitlatingen had gedaan die denigrerend overkwamen. Andere vragen aan Rico waren *'of hij zich realiseert wat zijn eigen gedrag bij dit soort situaties teweeg kan brengen'* en *'of hij last heeft van de gevolgen van zijn eigen houding'*.

De Nationale ombudsman vindt het goed voorstelbaar dat Rico zich door deze vragen en opmerkingen bekritiseerd heeft gevoeld. De klachtencommissie legt met deze uitspraken de nadruk op Rico's eigen houding en gedrag. Zij heeft hierbij niet laten zien oog te hebben voor de vele staandehoudingen en voor Rico's gevoel dat hij etnisch geprofileerd werd door de politie. Zoals ook gesteld in het oordeel over de klachtherkenning (zie p. 14-15), was dit naar het oordeel van de ombudsman wel passend geweest.

Gelet op het bovenstaande geeft de Nationale ombudsman de klachtencommissie mee dat het belangrijk is dat zij zich verplaatst in degene die klaagt. En dat zij dus rekening houdt met hoe haar vragen en opmerkingen op burgers kunnen overkomen.

Conclusie

De klacht over de politie Rotterdam is ongegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over etnisch profileren. De agenten hebben de keuze om hun aandacht op Rico te vestigen en hem staande te houden voldoende inzichtelijk gemaakt. Die keuze had te maken met de route die hij reed. Rico's etniciteit speelde hierin geen rol.

De klacht over de politie Rotterdam is gegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over het handelen door de politieagenten tijdens de staandehouding, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste van de-escalatie. Het eerste moment van escalatie (de discussie over het legitimatiebewijs en het bellen van 112) had voorkomen kunnen worden als agent A zich direct had gelegitimeerd. Ook heeft agent A niet direct uitleg gegeven over de reden voor de staandehouding en hebben de agenten onvoldoende de-escalierend gereageerd op opmerkingen van Rico over de vele staandehoudingen en over etnisch profileren. De reactie van agent C (*'je moet je bek houden'*) op Rico's opmerking over etnisch profileren is niet professioneel en heeft de situatie verder geëscaleerd.

De klacht over de politie Rotterdam is gegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over het handboeiengebruik. De politie heeft in strijd gehandeld met artikel 22 van de Ambtsinstructie. Er waren geen aanwijzingen voor gevaar voor de veiligheid van Rico of anderen, of voor vluchtgevaar.

Over de klachtonderdelen over de politie Rotterdam die gaan over geweldsgebruik tijdens de aanhouding en over racistische bejegening, wordt geen oordeel gegeven. De verklaringen hierover lopen uiteen en er zijn geen aanwijzingen om het één geloofwaardiger te achten dan het andere.

De klacht over de politie Rotterdam is gegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over de inbeslagname van de militaire voorwerpen wegens schending van de behoorlijkheidsvereisten van goede motivering en fair play.

¹² Aan het begin van de hoorzitting vraagt het lid 'waarom Rico bij zijn staandehouding zei te twifelen aan de echtheid van de politieagenten, terwijl deze in een herkenbare politieauto reden en gekleed waren in uniform.' Later in de hoorzitting vraagt dit lid aan Rico 'of, nu deze twijfelde aan de echtheid van de uniformen en politieauto, de te tonen legitimatie dan niet ook vervalst kon zijn?'

De politie heeft een nietszeggende uitleg gegeven over de reden voor deze inbeslagname. Zij heeft niet uitgelegd waar Rico van werd verdacht. Ook heeft de politie nagelaten om Rico op passende wijze en momenten in de gelegenheid te stellen om mee te werken.

De klacht over de politie Rotterdam is gegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over de behandeling van Rico's klacht over de kapotte en ontbrekende voorwerpen wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste van goede voorbereiding. De politie heeft onvoldoende laten zien dat zij gedegen onderzoek heeft gedaan naar deze klacht. De ombudsman concludeert verder dat de administratie van de inbeslaggenomen voorwerpen niet zorgvuldig is gedaan. Gelet daarop had het in de rede gelegen als de politie Rico's klacht over de kapotte en ontbrekende voorwerpen gegrond had verklaard.

De klacht over de politie Rotterdam is gegrond voor het klachtonderdeel dat gaat over de behandeling van Rico's klacht over racistische bejegening, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste luisteren naar de burger. Nu Rico klaagde over de opmerking *'lekker bezig aapje'* had de politie moeten herkennen dat het hem ging om racistische bejegening. De politie had ook moeten zien dat Rico's eerdere ervaringen en het idee etnisch geprofileerd te worden een rol speelde bij deze klacht.

Over het klachtonderdeel dat gaat over een partijdige houding van de klachtencommissie van de politie Rotterdam tijdens de behandeling ter zitting, wordt geen oordeel gegeven. Op basis van het verslag kan dit niet worden vastgesteld. Voor de uitspraken van de klachtencommissie die daarin staan maakt het uit hoe de non-verbale communicatie was. Wel staat er in het verslag een aantal opmerkingen waarbij de ombudsman zich kan voorstellen dat deze bij Rico de indruk gewekt hebben dat de klachtencommissie zich kritisch naar hem toe opstelde. De Nationale ombudsman geeft de klachtencommissie mee dat het belangrijk is zich te verplaatsen in degene die klaagt en om rekening te houden met hoe haar vragen en opmerkingen op burgers kunnen overkomen.

Nawoord

In zijn klacht bij de Nationale ombudsman heeft Rico verzocht om een oordeel over meerdere, elkaar opvolgende handelingen door de politie. Zijn klacht bestaat uit verschillende onderdelen, welke ik in mijn oordeel apart heb beoordeeld. Het opsplitsen van één klacht in meerdere onderdelen doet recht aan de klacht. Op die manier krijgt degene die de klacht indient immers een oordeel over datgeen waarover hij een oordeel wil. Tegelijkertijd is het belangrijk om erbij stil te staan dat die verschillende onderdelen tezamen één ervaring vormen: de klacht is ook de optelsom van de verschillende onderdelen. In dit nawoord sta ik stil bij die optelsom voor Rico. Ook sta ik stil bij de racistische bejegening waarover Rico heeft geklaagd. Over dit klachtonderdeel heb ik geen oordeel kunnen geven. Dit vind ik onbevredigend. Ik begrijp dat dit ook onbevredigend moet zijn voor Rico.

Wat betreft de opstelsom het volgende. Het is betreuenswaardig om te zien dat iets dat relatief klein had kunnen zijn, iets veel groter geworden is. De staandehouding bleef niet bij de staandehouding, maar werd een aanhouding. In plaats van dat Rico na de controle zijn weg naar huis kon vervolgen, belandde hij op het politiebureau. En de aanhouding bleef niet bij de aanhouding, maar daarop volgde de inbeslagname van Rico's auto. In plaats van dat Rico op 24 december naar huis kon en wat er gebeurd was achter zich kon laten, moest hij voor de kerst een auto huren en allerlei dingen regelen. En de inbeslagname van de auto bleef niet bij de inbeslagname van de auto, maar leidde tot het ook in beslagname van Rico's militaire spullen die daarin lagen. In plaats dat de kous af was met het weer kunnen ophalen van zijn auto op 3 januari, was Rico nog maanden bezig met het terugkrijgen van zijn spullen.

In dit geval is de bovenstaande gang van zaken des te betreuenswaardiger omdat vastgesteld moet worden dat het handelen door de politie eraan heeft bijgedragen dat het geheel zo groot is geworden. De politie heeft bij de staandehouding niet voldoende de-escalierend opgetreden. Hierdoor is de staandehouding op een aanhouding uitgelopen. De politie heeft de inbeslagname van de spullen niet goed gemotiveerd en zij heeft niet voor fair play gezorgd. Hierdoor is de duur van de inbeslagname van de spullen onnodig lang geweest. Een gebaar van de politie aan Rico vanwege de gang van zaken is dan ook op z'n plaats.

Dan de racistische bejegening. Rico heeft erover geklaagd dat één van de agenten *'lekker bezig aapje'* tegen hem heeft gezegd toen die agent hem in de politieauto zette. Dat dat een racistische opmerking is, staat buiten kijf. De agent heeft ontkend, en ik heb in mijn onderzoek niet kunnen vaststellen dat de opmerking is gemaakt. Dit is helaas vaker het geval bij bejegeningklachten, wanneer het verhaal van de burger tegenover het verhaal van de ambtenaar staat. Ik kan mij voorstellen dat het voor burgers met dit soort klachten, in dit geval Rico, frustrerend is dat zij iets dat volgens hen gebeurd is, niet kunnen aantonen.

Wel heb ik vastgesteld dat de politie Rico's klacht hierover niet goed heeft herkend. Ook heeft de politie niet herkend dat Rico over etnisch profileren klaagde. En dat hetgeen er bij deze staandehouding gebeurd is niet goed begrepen kan worden zonder in ogenschouw te nemen dat Rico heel vaak met staandehoudingen door de politie te maken had. Met dit oordeel wil ik daarom graag nog eens onder de aandacht brengen hoe belangrijk het is dat de politie klachten over discriminatie en etnisch profileren serieus neemt (zie ook mijn rapport *Verkleurde Beelden*). En dat zij bij de behandeling van die klachten begint met open en nieuwsgierig te luisteren naar de ervaring van de burger.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlage I Tijdlijn

Tot en met de staandehouding

Vroege ochtend 24 december

1. Rico is onderweg naar huis.
2. Op provinciale weg rijden agenten A en B Rico tegemoet.
3. Rico slaat af richting parkeerterrein en daarna in smal weggetje richting woonwijk.
4. A en B gaan Rico achterna en geven hem een stopteken.

Vanaf de staandehouding tot de aanhouding

Vroege ochtend 24 december

5. Agent A loopt naar bestuurderszijde en vraagt om rijbewijs Rico.
6. Rico wil eerst het politielegitimatiebewijs van A. Discussie.
7. Rico belt 112. Raam op kier. Houdt rijbewijs tegen het raam.
8. B laat politielegitimatiebewijs wel zien.
9. A vraagt om versterking.
10. Agent C komt erbij.
11. A laat politielegitimatie zien. Rico laat rijbewijs zien.
12. Woordenwisseling tussen Rico en agenten.
13. Rico zegt tegen C dat staandehouding weer een gevalletje van etnisch profileren is.
14. C antwoordt met 'je moet je bek houden'.
15. Rico antwoordt: 'Wat houd je bek? Wie denk je wel niet dat je bent? Je moet je gedragen naar je uniform en niet als een gestoorde.'
16. Rico wordt aangehouden voor belediging.

Na de aanhouding tot op het politiebureau

Vroege ochtend 24 december

17. Rico komt auto uit. Hem worden handboeien omgedaan.
18. C neemt Rico mee naar politieauto.
19. C zet Rico in politieauto.
20. Volgens Rico zegt C 'lekker bezig aapje!?' tegen hem.

Op het politiebureau tot het terugkrijgen van de laatste spullen

24 december

21. Op het politiebureau ontstaat verdenking witwassen. → inbeslagname auto
22. Politie treft militaire spullen aan in de auto.
23. Politie maakt kvi op van auto.
24. Politie legt contact met KMar: neemt de KMar de zaak over? (Nee) En kan Rico militair zijn in ander land? (Ja)
25. Verhoor Rico voor verdenking belediging + witwassen.
26. Politie ontvangt informatie van KMar: Rico is t/m november 2017 in dienst geweest bij het Belgische leger. → voortzetten van inbeslagname militaire spullen
27. Politie maakt een kvi op van de overige voorwerpen.
28. Politie geeft bewijs van ontvangst aan Rico.
29. Rico mag bureau verlaten.
30. Rico komt terug naar bureau. Levert documenten in over financiering auto.
31. Rico stelt ook aankoopbewijzen van de militaire spullen aan te leveren en uitleg te geven over de spullen (staat niet in politiedossier en Rico kan dit niet bewijzen).

27 december 2017

32. Politieel rechtshulpverzoek aan België: is Rico rechtmatig in het bezit van de militaire goederen?

28 december 2017

33. Politie vraagt Rico om originele kredietverstrekking auto.

3 januari 2018

34. Rico levert de originele kredietverstrekking in. Politie beslist daarop i.o.m. OvJ om auto aan Rico terug te geven.

35. Rico krijgt auto terug. Ziet dat dashcams kapot zijn.

16 januari 2018

36. Reactie België op politieel rechtshulpverzoek: Rico is in dienst geweest van Belgische leger. Niet normaal dat hij kogelwerend vest en handboeien nog heeft. Belgische politie zal een rechtshulpverzoek doen om de goederen terug te krijgen.

31 januari 2018

37. Rico informeert bij politie over de stand van zaken inbeslagname. Want hij heeft de spullen nodig. En hij heeft binnenkort een veiligheidsonderzoek. Hij wil de afdoening van de zaak weten.

5 februari 2018

38. Rico krijgt een aantal spullen terug. Politie houdt het kogelwerend vest en de handboeien.

39. Rico mailt de politie het aankoopbewijs van het kogelwerend vest, met de uitleg dat hij deze zelf heeft aangeschaft i.v.m. tekorten bij Belgische ministerie van Defensie.

8 maart tot en met 17 maart 2018

40. Mailverkeer tussen Rico en politie waarin hij opnieuw naar de stand van zaken vraagt. Politie geeft aan op reactie OM te wachten.

41. Politie neemt vervolgbeslissing om kogelwerend vest en handboeien aan het OM voor te leggen.

30 april 2018

42. OvJ informeert Rico over voornemen om de goederen terug te geven aan 'degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt'.

17 mei 2018

43. Rico dient bij rechtbank klaagschrift in, waarin hij stelt de rechtmatig eigenaar te zijn.

13 juli 2018

44. Rechtbank Rotterdam besluit tot teruggave van de spullen aan Rico.

Bij het terugkrijgen laatste spullen

3 augustus 2018

45. Rico haalt laatste spullen op. Ziet dat een kogelwerende plaat ontbreekt uit vest.

De klachtbehandeling

22 oktober 2018

46. Hoorzitting klachtencommissie politie Rotterdam.

Bijlage II Bevindingen staandehouding, aanhouding en klachtbehandeling klachtencommissie

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Op zondag 24 december 2017 reed Rico in de vroege morgen (rond 04:30 uur) terug van een feest naar zijn huis in Spijkenisse. Met hem reden twee neefjes van rond de 16 mee die op de achterbank zaten. Op een gegeven moment werd Rico staande gehouden door twee agenten, A en B. Hij kreeg een stopteken waarna hij naar een busbaan reed en tot stilstand kwam.

Agent A vroeg Rico om zijn rijbewijs te overhandigen. Rico antwoordde dat hij eerst het politielegitimatiebewijs van agent A wilde zien en dat hij daarna zijn rijbewijs zou geven. Maar agent A wilde eerst het rijbewijs van Rico zien. Rico heeft toen 112 gebeld om te melden dat er een agent naast hem stond die zijn legitimatie niet wilde laten zien. Hij hield zijn raam dicht en drukte zijn rijbewijs ertegenaan. Op een gegeven moment heeft agent B wel zijn politielegitimatie laten zien. Agent A heeft via de portofoon om versterking verzocht en al snel kwamen er andere collega's ter plaatse. Een derde agent (C) voegde zich bij de staandehouding. In zijn aanwezigheid heeft agent A zijn politielegitimatie alsnog getoond. Hierna heeft Rico zijn rijbewijs overhandigd.

Vervolgens ontstond een woordenwisseling tussen Rico en de agenten. Het is niet duidelijk hoe de woordenwisseling *precies* verlopen is. Wel is bekend dat Rico onder andere tegen de agenten heeft gezegd dat hij vaak werd staande gehouden. Ook heeft hij tegen agent C gezegd dat 'dit weer typisch een gevalletje van etnisch profileren was' en dat deze agent 'maar beter naar een andere melding kon gaan.' Agent C heeft toen in zijn reactie onder andere de woorden 'je moet je bek houden' gebruikt. Daarop reageerde Rico met: 'Wat houd je bek? Wie denk je wel niet dat je bent? Je moet je gedragen naar je uniform en niet als een gestoorde.'¹³

Na deze laatste opmerking hebben de agenten Rico aangehouden wegens belediging van een ambtenaar. Rico werd geboeid en in de politieauto meegenomen naar het bureau. Zijn eigen auto is door één van de agenten naar het bureau gebracht. Op het bureau is aan Rico medegedeeld dat hij ook verdacht werd van witwassen en dat zijn auto daarom onderworpen werd aan een onderzoek. De politie heeft ook de voorwerpen die in de auto lagen in beslag genomen.

Rico werd in de middag van 24 december weer vrijgelaten.

Wat was de oorspronkelijke klacht bij de politie?

Over de gang van zaken rondom de staandehouding, de aanhouding en de inbeslagname van zijn auto en goederen heeft Rico een klacht ingediend bij de politie. In zijn klacht vermeldde hij dat hij de klachtenprocedure in samenwerking met de organisatie Controle Alt Delete (hierna: CAD) zou vervolgen. CAD is een organisatie die zich inzet tegen politiegeweld en etnisch profileren.

Klachten over de staandehouding

Rico klaagde bij de politie over de staandehouding en het handelen van de agenten daarin. Over de staandehouding schreef hij ten eerste dat de politie hem dikwijls, naar zijn mening onnodig, staande hield. Soms zelfs meerdere malen per dag. Bij deze staandehouding deelde de politie hem in het moment zelf mee dat hij werd staande gehouden voor een algemene politiecontrole. Op het bureau kreeg hij te horen dat de werkelijke reden van de staandehouding was dat hij met zijn auto op een fietspad gereden zou hebben.

¹³ Rico heeft een audio-opname met de Nationale ombudsman gedeeld waar de hier opgeschreven bewoordingen op staan.

Volgens Rico was dit geen fietspad maar slechts een versmalling van de weg. Om dit aan te tonen voegde hij een bijlage toe waaruit dit volgens hem bleek.

Rico klaagde ook over de weigering van agent A om zijn politielegitimatie te tonen. Rico schreef dat hij, vanwege de vele staandehoudingen, een logboek was gaan bijhouden en dat hij de gewoonte had aangenomen om bij elke staandehouding de betreffende agent(en) om politielegitimatie te vragen. Dat zou hem namelijk in staat stellen klachten in te dienen over de vele staandehoudingen. Rico klaagde dat het tonen van politielegitimatie altijd, en ook in dit geval, geweigerd werd door agenten. Ditmaal volhardde agent A volgens Rico ook nadat hij hem op artikel 2 van de Ambtsinstructie wees.¹⁴ Rico klaagde dat de betreffende agent zijn legitimatie pas liet zien nadat hij 112 gebeld had en nadat ook de meldkamer bevestigde dat de politie verplicht is om legitimatie te tonen.

Tot slot klaagde Rico over de wijze waarop agent C zich in de staandehouding mengde. Volgens Rico scheen hij provocerend met een zaklamp in zijn gezicht en deed hij deze steeds aan en uit. Rico kende deze agent van een eerdere negatieve ervaring. Volgens Rico zei hij daarom tegen agent C dat hij het niet fijn vond dat hij erbij kwam en dat de agent maar beter naar een andere melding kon gaan. Agent C reageerde toen met: 'Je moet je bek houden.' Volgens Rico keek hij hierbij agressief en wees hij met zijn vinger. Hierop reageerde Rico met de al eerder genoemde zin 'Wat houd je bek? Wie denk je wel niet dat je bent? Je moet je gedragen naar je uniform en niet als een gestoorde.'

Klachten over de aanhouding

Na bovengenoemde opmerking werd Rico direct aangehouden. Wat betreft de aanhouding klaagde Rico over het hardhandig verloop ervan, over het gebruik van handboeien en over de bejegening. Het verhaal van Rico luidt als volgt.

Na de mededeling van de politie dat hij aangehouden werd, heeft Rico de deur van het slot afgehaald en de opmerking gemaakt: 'Ja, ik ga direct mee en werk ook gewoon mee, oké.'¹⁵ Hij deed zijn handen omhoog en maakte aanstalten om uit de auto te stappen. Toch trokken de agenten hem op hardhandige wijze uit de auto en drukten ze hem er tegenaan, wat hem pijn deed. Vervolgens klemde de politie de handboeien strak om zijn polsen en werd hem meerdere keren gevraagd of 'hij nu zijn zin had' en werd hij 'ettertje' genoemd.

Volgens Rico duwde agent C hem onderweg naar de politieauto een aantal keren naar voren zodat hij struikelde. Ook duwde deze agent hem hardhandig de auto in zodat Rico met zijn hoofd tegen het raam kwam. Tijdens het omdoen van de gordel drukte agent C zijn elleboog hard tegen zijn nek, wat Rico pijn deed. Agent C zei daarbij: 'Lekker bezig aapje?!' In de auto zei Rico dat zijn handboeien te strak zaten en dat hij pijn had, waarop hij als antwoord kreeg: 'Dat boeit me geen flikker.'

Welke reactie kwam er op de klacht?

Reactie op klachten over de staandehouding

De politie stelde vast dat agent A, die zijn legitimatie niet direct toonde, zich eerder had moeten legitimeren.¹⁶ Hierbij gaf de politie aan dat agenten hun legitimatiebewijs moeten tonen wanneer zij hiernaar worden gevraagd. En dat op een zodanige manier dat men redelijk de kans krijgt om het bewijs te lezen. Hiervoor

¹⁴ Volledige naam: 'Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren'. In artikel 2 staat dat een politieambtenaar het politielegitimatiebewijs verstrekt wanneer hij daartoe verzocht wordt.

¹⁵ Dit blijkt ook uit de opname. Dit is de laatste zin die is vastgelegd. Hierna is Rico uit de auto gekomen en is hij zijn telefoon kwijtgeraakt.

¹⁶ Klachtbehandeling bij de politie kent twee fases. In de eerste fase kijkt de politie of ze de klacht op kan lossen. In de tweede fase wordt de klacht door een onafhankelijke klachtencommissie behandeld en geeft de politiechef van de eenheid een oordeel. Deze reactie is in de eerste fase van de klachtbehandeling gegeven. Over de overige klachtonderdelen heeft de politiechef in de tweede fase een oordeel gegeven.

bod de politie excuses aan. De politie merkte verder op dat zij niet kon beoordelen hoe het in andere gevallen gegaan is, maar betreurde het als het geweest is zoals Rico in zijn klacht schetste.

Reactie op klachten over de aanhouding

Met betrekking tot het verloop van de aanhouding en het handboeiengebruik, stelde de politie vast dat het boeien van een niet meewerkende verdachte onder de geschetste omstandigheden behoort tot de standaard werkwijze. Met het oog op de veiligheid van de betrokken agenten, en gelet op 'de verhitte sfeer en het nachtelijk uur' waarop het incident plaatsvond, vond de politie het niet onbehoorlijk dat Rico geboeid werd. Op basis van het klachtdossier en de informatie uit de hoorzitting was het de politie niet gebleken dat er onnodig geweld gebruikt was bij de aanhouding en het overbrengen van Rico naar de auto. De politie beoordeelde dit klachtonderdeel daarom als ongegrond.

Wat betreft het klachtonderdeel over de gemaakte opmerkingen gaf de politie aan dat het niet helemaal duidelijk geworden was wat de agenten hadden gezegd. Wel stelde de politie dat er 'in het vuur van het gesprek' uitlatingen gedaan waren die door Rico als beledigend konden worden opgevat. De politie maakte niet expliciet om welke uitlatingen dat ging. De politiechef schreef hierover:

'Hoewel ik van mening ben dat niet valt uit te sluiten dat de reactie van de politieagenten werd opgeroepen door uw gedragingen en uitlatingen, ben ik van oordeel dat het niet professioneel is om als politieagent dergelijke uitspraken te doen. Ik beoordeel dit klachtonderdeel derhalve als gegrond.'

Wat is de klacht bij de Nationale ombudsman?

Rico kon zich niet vinden in het oordeel van de politie over zijn klacht en besloot om de klacht voor te leggen aan de Nationale ombudsman.

Klachten over de staandehouding

Ten eerste vindt Rico dat de politie de schijn van etnisch profileren niet heeft kunnen weerleggen. De politie heeft niet behoorlijk kunnen uitleggen waarom hij überhaupt werd staande gehouden. De politie heeft in haar oordeel niets gezegd over de reden van de staandehouding of de vraag of er sprake was van etnisch profileren, terwijl hier volgens Rico wel over gesproken is tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie. Rico denkt dat hij etnisch geprofileerd is en vraagt de Nationale ombudsman zich hierover uit te spreken.

Hiernaast vindt Rico dat de politie in haar oordeel aandacht had moeten schenken aan hoe het kwam dat de situatie verhit was. Volgens Rico kwam dit niet doordat hij niet meewerkte, maar had de politie de situatie geëscaleerd door geen legitimatie te tonen, door met een zaklamp herhaaldelijk in zijn ogen te schijnen en door 'je moet je bek houden' te zeggen. Het voelt voor Rico niet eerlijk dat hij is aangehouden voor zijn reactie op deze opmerking van agent C. Hij vindt de politie met de aanhouding een zwaar middel heeft ingezet en dat de politie het gedrag van de agenten niet goed heeft meegenomen in haar oordeel.

Klachten over de aanhouding

Rico is het oneens met het oordeel over het handboeiengebruik. Hij bestrijdt wat de politie hierover schrijft. Rico vraagt zich af waaruit blijkt dat er sprake was van een niet meewerkende verdachte. Volgens hem werkte hij wel mee en waren handboeien daarom niet nodig. Hiernaast is volgens Rico wel geweld toegepast bij de aanhouding. Agent C heeft de handboeien onnodig strak om zijn polsen geklemd, hem een aantal keer naar voren geduwd toen hij geboeid naar de politieauto liep en hardhandig in de politieauto gezet. Het was voor Rico ontierend om zo behandeld te worden.

Ten derde is Rico ontevreden over de manier waarop zijn klacht over de opmerking 'lekker bezig aapje' behandeld is. De politie heeft niet erkend dat Rico voor 'aapje' is uitgemaakt. De agenten hebben tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie gezegd dat zij zich niet meer herinneren wat er precies gezegd is. Eén

agent heeft wel gezegd dat er opmerkingen zijn gemaakt die 'als beledigend kunnen worden opgevat'. Op basis hiervan is de klacht over belediging door de politie gegrond verklaard. In zijn klacht aan de Nationale ombudsman stelt Rico dat de politie geen onderzoek gedaan heeft naar de vraag of er een racistisch geladen belediging gemaakt is. Hiermee is volgens Rico een klacht over racisme verdund tot een klacht over belediging.

Klacht over klachtbehandeling door klachtencommissie

Rico klaagt tot slot over de houding van de klachtencommissie tijdens de hoorzitting. Hij vindt dat de klachtencommissie een vooringenomen houding aannam. Volgens Rico heeft de commissie hem op een andere manier bevestigd dan de politie, waarbij aan hem meer kritische vragen over zijn gedrag werden gesteld dan aan de agenten. Uit de vragen en opmerkingen van de klachtencommissie bleek volgens Rico al ondersteuning voor het perspectief van de agenten. In zijn klacht geeft hij een aantal voorbeelden van vragen. Eén daarvan is de vraag van de klachtencommissie aan hem: 'Meneer xx, realiseert u zich dat uw gedrag dit kan uitlokken?' Rico vindt dat dit een vooringenomen vraag is, waarbij de commissie al een standpunt inneemt. Ook is dezelfde vraag niet aan de agenten gesteld, waardoor er volgens Rico geen sprake was van een evenwichtig gesprek. Over het geheel ervoer Rico dat hij tijdens de hoorzitting op een bepaalde manier werd weggezet en dat hij eigenlijk al veroordeeld was. Hij heeft op geen enkel moment het idee gehad dat de vragen die de klachtencommissie aan hem stelde vanuit een open of geïnteresseerde houding kwamen met als insteek om zijn gedrag en ervaring te willen begrijpen. Dit kwam naast de wijze van bevestigen en opmerkingen van de klachtencommissie ook door non-verbale aspecten zoals blikken, de toon waarop hij werd aangesproken en puffen en zuchten bij zijn antwoorden. Rico wilde op een gegeven moment zelfs bijna weggaan, maar de intermediair van CAD die mee was heeft hem overtuigd toch te blijven.

Wat blijkt tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman heeft de klacht van Rico aan de politie voorgelegd en aan de politie verzocht daarop te reageren. Ook de klachtencommissie is om een reactie gevraagd. Hiernaast heeft de ombudsman de drie betrokken agenten gehoord en het klachtdossier van de politie bestudeerd. Hieronder volgt eerst de reactie van de politie in het onderzoek. Daarna volgt een weergave van de verklaringen van de agenten. Ten slotte volgt informatie over de hoorzitting van de klachtencommissie.

Reactie van de politie

Klachten over de staandehouding

In haar reactie op Rico's klacht over etnisch profileren geeft de politie aan hier geen standpunt over in te kunnen nemen, omdat Rico dit niet als klachtonderdeel heeft ingebracht tijdens de interne klachtbehandeling. Dit is daarom niet door de politie onderzocht en beoordeeld.

De politie stelt dat ook de vraag of het handelen van de agenten heeft bijgedragen aan de escalatie van de situatie, geen klachtonderdeel was tijdens het interne behandelingsproces. Wel is dit aan bod gekomen tijdens de hoorzitting. De politie geeft aan dat zij, net als de klachtencommissie, van mening is dat de situatie van beide kanten escaleerde.

Klachten over de aanhouding

De politie laat aan de Nationale ombudsman weten geen aanleiding te zien voor het innemen van een ander standpunt over Rico's klachten over de aanhouding. In reactie op het standpunt van Rico over de manier waarop zijn klacht over de opmerking 'lekker bezig aapje' behandeld is, antwoordt de politie dat racistische bejegening geen klachtonderdeel was in het interne proces. Rico heeft bij de politie slechts geklaagd over 'belediging'. Het is volgens de politie dus niet zo dat een klacht over racisme 'verdund' is tot een klacht over belediging. De politie wijst erop dat het klachtonderdeel belediging in de klachtbehandeling gegrond verklaard is.

De verklaringen van de agenten

Hieronder wordt weergegeven wat de drie betrokken agenten hebben verklaard. De weergave is een samenvatting van de verklaringen van de agenten uit het proces verbaal van de aanhouding, uit de eerste fase van klachtbehandeling door de politie en uit de hoorgesprekken met de ombudsman.

Over de reden van de staandehouding

Agent A en B waren 's nachts in een herkenbaar dienstvoertuig op weg om verkeerscontroles uit te voeren. De controles waren onder andere gericht op het controleren op rijden onder invloed. Het was rond de kerst, een periode waarin er veel bedrijfsfeestjes en andere gelegenheden zijn waarbij men drinkt en met teveel op achter het stuur gaat zitten. Ook was het een nacht in het weekend. In weekendnachten rijden er sowieso meerdere politieauto's rond die bezig zijn met het controleren op rijden onder invloed, vertelt agent A in het gesprek met de ombudsman. Dit is iets waar hij scherp op is en waar hij in zijn diensten veel proactieve controles op uitvoert. Dat vindt hij belangrijk voor de veiligheid. Agent A en B verklaren beiden dat zij die nacht al meerdere controles hadden uitgevoerd.

Volgens agent A en B was het rijgedrag van Rico aanleiding om hem staande te houden. Agent A geeft aan dat je 's nachts rond dat tijdstip, wanneer er niet heel veel auto's meer rijden, sowieso al snel aan de mogelijkheid denkt om een controle uit te voeren. En in dit geval maakte de route die Rico nam dat hij hem en agent B opviel en dat de intentie ontstond om hem te controleren. Ook agent B verklaart dat de afwijkende route van Rico de reden was om hem achterna te gaan en staande te houden.

Zowel agent A als agent B verklaren dat zij bekend waren met de omgeving. Agent A reed al zo'n acht jaar in de betreffende wijk en kende deze dus goed, ook de tussenstraatjes. De agenten reden op een provinciale weg waar Rico hen tegemoet kwam rijden. Voordat zij elkaar kruisten sloeg Rico rechtsaf, naar een bij hun weten doodlopend en verlaten terrein. Er was daar alleen een parkeerplaats bij een kerk. Dit vonden agent A en B gek: behalve die parkeerplaats was daar verder niets. Agent A geeft aan: 'Ik wist dat het daar doodlopend was: je hebt daar dus in principe niks te zoeken.' Agent B verklaart dat hij en zijn collega Rico zagen afslaan en dachten: 'Hé, dat is opvallend want normaal rij je door. Dit is een onlogische route. Daar gaan we achteraan.' Agent B benadrukt dat dit voor hen de gewone werkpraktijk is: bij hun werk hoort het dat bepaalde voertuigen hen opvallen. Dat gebeurt vaak voordat je weet wie erin zit. En wanneer je een afwijkende route ziet denk je: 'Hier klopt iets niet, waarom rijdt iemand zo, die gaan we even controleren.' Ook in dit geval viel het voertuig hem op voordat hij wist wie erin zat. Ook agent A zegt: 'Bij het handhaven kijk je naar gedrag dat opvalt, en dit rijgedrag was opvallend.'

Agent A en B gingen Rico daarom achterna richting de parkeerplaats bij de kerk. Na de parkeerplaats sloeg Rico volgens hen linksaf, in wat agent B 'een sneaky weggetje' noemt. Agent B zegt dat dit een soort tussenweg was, waardoor je een woonwijk inkomt. Volgens agent A was deze weg een fietspad. Hij zag Rico zo'n tien meter over dit fietspad rijden. De ombudsman heeft met agent A en B op Google Maps de route bekeken die Rico volgens hen reed. Op Google Maps is te zien dat je vanaf de door de agenten beschreven provinciale weg kunt afslaan richting een grote parkeerplaats bij een kerk, waar inderdaad verder niets is. Ook is het daar nu doodlopend: je kunt vanaf dit terrein geen andere weg inslaan. Er is een fietspad dat naar een woonwijk leidt. Daar staat nu

aan het begin een paaltje (zie de afbeelding hierboven). Volgens de agenten is Rico deze weg toen ingeslagen. Het paaltje stond er volgens hen toen nog niet. Agent A meent zich te herinneren dat er toen nog een bord met 'fietspad' stond, maar helemaal zeker weet hij dat niet meer. Het fietspad gaat over in een

gewone straat, waardoor het op een 'versmalling van de weg' lijkt, zoals Rico in zijn klacht aangaf te denken dat het was.

Beide agenten geven aan dat zij ook deze route opvallend vonden. Na het inslaan van deze weg is Rico binnendoor weer teruggereden naar de provinciale weg waar hij vandaan kwam. Volgens agent A ontstond de intentie om Rico staande te houden eigenlijk al toen hij afsloeg richting de kerk, maar gingen 'de voelsprietten' al helemaal aan toen Rico afsloeg en reed over wat volgens hem een fietspad was. Ook de route daarna viel op: 'Het is een rare route, zo binnendoor: het is om', zegt agent A. Ook agent B benadrukt dat deze route binnendoor een onlogische route is om te rijden.

Beide agenten herinneren zich dat ze redelijk hard hebben moeten rijden om Rico bij te blijven. Agent A denkt dat dit kwam doordat ze met een achterstand begonnen. Agent B herinnert zich dat Rico best hard reed en dat hij nog gedacht heeft dat dit iemand was die misschien onder een alcoholcontrole uit wilde komen. Terug op de provinciale weg waren de agenten dichtbij genoeg om Rico een stopteken te geven. Agent A heeft Rico op grond van artikel 160 van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW) het stopteken gegeven. Agent A en B geven aan dat ze toen nog helemaal niet goed gezien hadden wie er in de auto zat. Het was donker en ze waren nog te ver weg om dat te zien. Ook het kenteken hadden ze niet gezien of gecontroleerd, zegt agent A. Beide agenten zeggen dat de reden voor de staandehouding niets met de auto of met wie erin zat te maken had: het was de opvallende route. Agent A zegt dat hij het begrijpt dat het vervelend is als je vaak wordt staande gehouden en dat etnisch profileren best zal voorkomen, maar dat er in dit geval gewoon echt geen sprake van was. Ook agent B zegt dit. Hij geeft aan dat hij het de volgende keer ook weer zo zou doen: Dit is hoe hij 'zijn boeven vangt'.

Over de staandehouding

Rico kwam op een busbaan tot stilstand. Agent A verklaart dat hij Rico's rijbewijs daar vorderde. Volgens agent A opende Rico het portieraam aan bestuurderszijde zo'n 2 centimeter. Hij vroeg Rico om zijn motor uit te zetten en deelde hem mee dat ze een algemene verkeerscontrole aan het uitvoeren waren. In het gesprek met de ombudsman licht A toe dat hij het vaak op deze manier aanpakt. Hij vermeldt niet altijd direct de specifieke gedraging die aanleiding vormt voor de staandehouding, 'want dat kan tot gedoe leiden.' Als je bijvoorbeeld direct iemand meldt dat hij door rood gereden heeft, dan kan diegene daarom weggrijden. Hij wil daarom altijd eerst het rijbewijs van de bestuurder zien. Dan ken je de identiteit van de persoon en heb je een 'status quo' gecreëerd. Daarna kan hij toelichting geven over de gedraging die hij heeft waargenomen. In dit geval kwamen hij en agent B daar niet aan toe.

Agent A vertelt dat Rico zijn rijbewijs niet wilde geven, maar dat hij eerst zijn politielegitimatie wilde zien. Rico zei tegen hem: 'Ik dien een klacht tegen je in. Ik wil je dienstnummer. En ik wil weten of je een echte agent bent. Ik vertrouw dit niet.' Agent A antwoordde dat hij wilde dat Rico eerst even luisterde en zijn rijbewijs toonde. Daarna zou hij zijn politielegitimatiebewijs laten zien. Over het feit dat hij zijn politielegitimatie niet direct wilde laten zien, licht agent A toe dat hij eerst een veilige situatie wilde creëren en dat hij daarom het rijbewijs wilde zien. In zijn ervaring zoeken burgers bij staandehoudingen vaak ruimte. Zij willen het dan op hun manier, maar als agent is het juist belangrijk om regie over de situatie te houden. Rico deed eerst zijn motor ook niet af en daardoor bleef de situatie volgens agent A onveilig. Hij weet dat je als agent op verzoek van een burger je politielegitimatie moet tonen, maar in de praktijk werkt het niet altijd op deze manier.

Nadat agent A gezegd had dat hij eerst het rijbewijs van Rico wilde zien, deed Rico zijn raam weer dicht en belde 112. Agent A verklaart dat Rico zijn rijbewijs uit zijn portemonnee pakte en dit tegen het raam drukte. A noteerde vast de gegevens van zijn rijbewijs en heeft toen om versterking gevraagd. Agent A en B verklaren beiden dat Rico niet wilde meewerken. Beide herinneren zich dat Rico zei dat hij niet geloofde dat ze echt

van de politie waren. Agent B geeft aan dat Rico druk zat te bellen met zijn raam dicht.¹⁷ Toen hij aan Rico vroeg om zijn rijbewijs te laten zien, reageerde Rico hier nogal overdreven op. Rico wilde de politielegitimatiebewijzen van hem en agent A zien. Agent B voldeed aan dit verzoek. Hij vond dat Rico zich onwelwillend en onbeleefd opstelde. Agent A en B geven beiden aan dat Rico meerdere malen verzocht is om zijn rijbewijs te laten zien. Volgens agent B probeerden hij en zijn collega redelijk te blijven, maar weigerde Rico hun redelijke verzoek om zijn rijbewijs te tonen. Agent B geeft aan dat er vanaf het begin af aan al 'provocerend protest' was. Hij ervoer het gedrag van Rico als neerbuigend en denigrerend. Volgens A en B ontstond er door het gedrag van Rico direct al enige spanning. Zij herinneren zich dat Rico maar bleef praten en dat Rico ook zei dat hij vaak werd staande gehouden. Agent A en B verklaren dat zo'n opmerking niet heel veel uitmaakt voor hoe zij zich op dat moment gedragen of hoe zij reageren. In hun werkpraktijk horen ze dit wel vaker en je weet niet of het waar is. Agent A en B willen eerst dat iemand meewerkt. Zij willen hun handeling afmaken. Daarna is er ruimte voor een gesprek. Dan willen ze het best nog met iemand hebben over de reden van de controle en luisteren naar het verhaal van iemand. Agent A geeft aan dat hij er ook best begrip voor heeft dat het vervelend is als je voor de zoveelste keer door de politie gecontroleerd wordt. Maar zij hadden gegronde reden om Rico staande te houden en wilden op dat moment eerst gewoon dat hij meewerkte.

De versterking arriveerde binnen zo'n vijf minuten. Agent C, die erbij geroepen was, verklaart dat hij zag dat agent A bij de bestuurderszijde stond en in discussie was met Rico. Hij hoorde Rico zeggen dat hij het dienstnummer van agent A wilde hebben, omdat hij een klacht zou gaan indienen. Hij zag dat agent B het gesprek op een gegeven moment overnam. Hij kon uit het gesprek opmaken dat Rico zijn rijbewijs niet wilde afgeven en dat hij volhield dat hij niet geloofde dat zij politie waren. Dit vond agent C ver gaan: er stonden twee politieauto's voor Rico en nog trok hij in twijfel of het wel echt agenten waren.

Agent C is toen hij aankwam eerst een rondje om de auto gaan lopen om een idee te krijgen wie er in zaten. Hij heeft toen ook met de zaklamp naar binnen geschenen. Maar C herkent zich niet in de klacht van Rico dat er provocerend in zijn gezicht geschenen zou zijn. Ook agent A en B herkennen zich daar niet in. Volgens hen is er alleen met de zaklamp geschenen om zicht te krijgen op wat er in de auto gebeurde. Alle drie de agenten vertellen in hun gesprek met de ombudsman dat ze bij zo'n staandehouding gericht zijn op het creëren van een veilige situatie. Als agent weet je nog niet wie je tegenover je hebt, de situatie is onvoorspelbaar. Daarom probeer je een beeld te vormen van wie er in de auto zitten. In dit geval zagen zij dat er ook twee jeugdigen achterin zaten en wilden ze ook hen zien.

Nadat agent C gearriveerd was, heeft agent A zijn politielegitimatiebewijs getoond. Rico deed toen zijn raam open, overhandigde zijn rijbewijs, en zei: 'Hè, hè, was dat nou zo moeilijk?' Agent B hoorde Rico ook toen hij zijn rijbewijs overhandigde zeggen dat hij vaak werd staande gehouden. B verklaart dat hij Rico corrigeerde door te zeggen dat hij vanwege zijn rijgedrag werd staande gehouden. Hij vond dat Rico niet goed naar hem luisterde. Ook agent C verklaart dat agent B aan Rico probeerde uit te leggen wat de reden van de staandehouding was, maar dat Rico er doorheen bleef praten. C hoorde ook dat Rico tegen agent B zei dat zij aan het etnisch profileren waren. Agent C draaide toen zijn hoofd weg, waarop Rico iets zei van: 'Ja, loop maar weg ja.' Agent C verklaart dat hij toen tegen Rico gezegd heeft: 'Je moet je bek houden en gewoon gaan luisteren naar mijn collega als hij je wat probeert uit te leggen.' In zijn gesprek met de ombudsman, geeft hij aan dat hij vond dat Rico niet goed meewerkte met de politie: er was zo vaak om het rijbewijs van Rico gevraagd. En als er agenten voor je staan die om iets vragen, moet je daar niet tegenin blijven gaan. Over de opmerking 'je moet je bek houden', geven agent A en B aan dat een dergelijke opmerking op z'n plaats was, ook al 'waren het misschien niet de meest handige woorden'. B zegt hierover dat ze al zo lang bezig waren met het krijgen van het rijbewijs van Rico en dat Rico maar bleef praten. Op zo'n moment ben je ook aan het spiegelen. Volgens agent B had Rico een mate van geïrriteerdheid die hij had kunnen

¹⁷ De verklaringen verschillen over wanneer agent B zich *precies* bij de staandehouding voegde. Maar ze laten zien dat agent A eerst met Rico in gesprek ging en dat agent B zich daar op een gegeven moment in mengde.

onderdrukken door gewoon mee te werken aan de controle. Voor de politie was het een normale signalering vanwege het tijdstip en het rijgedrag van Rico.

Over de aanhouding

Na zijn opmerking tegen Rico, hoorde agent C Rico antwoorden met: 'Je bent je uniform niet waardig, gestoorde!' Ook agent A en B verklaren dat zij Rico 'gestoorde' hoorden zeggen. Agent C heeft zijn collega A toen aangekeken en besloten: we gaan hem nu aanhouden. Dit besluit had volgens agent C ook te maken met de manier waarop Rico zich tijdens de hele staandehouding gedroeg. Er was al een bepaalde sfeer en dan wordt er een beledigende opmerking gemaakt. Het is een opeenstapeling van dingen. C geeft aan: 'Dan is het op een gegeven moment: tot hier en niet verder.' Agent B en C hoorden de jongens die bij Rico in de auto zaten ook lachen om de belediging. Wat het gedrag van Rico deed met de kinderen die op de achterbank zaten, is B zeer bijgebleven. Want wat voor een beeld geef je wanneer je op deze manier omgaat met de politie?

Agent A, B en C verklaren dat zij handboeien in dit soort situaties gebruiken om een veilige situatie te creëren. Het is voor hen een nog onvoorspelbare situatie, ze hadden Rico nog niet gefouilleerd en zij weten op dat moment nog niet wat ze precies gaan aantreffen. Agent A geeft aan dat de keuze voor handboeien 'gebruikelijk is in zo'n situatie. Je maakt ook gebruik van de middelen die je beschikbaar hebt. (...) Als het van tevoren niet helemaal goed loopt dan doe je het.' Volgens A verzette Rico zich niet, maar werkte hij ook niet echt mee toen hij uit de auto kwam. Agent B geeft wel aan dat Rico uit de auto kwam als iemand die boos was en die niet meewerkte. Maar het boeien was ook vanwege de onvoorspelbaarheid, verklaart hij: 'De ervaring is dat de situatie zo kan omslaan. Als je iemand in zo'n situatie geen handboeien om doet, kan iemand zich toch ineens gaan verzetten (...).' Volgens agent C werkte Rico niet tegen bij de aanhouding: 'Hij verzette zich niet.' Hij herinnert zich dat de deur van de auto van het slot ging en dat hij deze open kon doen. Hij dacht dat dit misschien per ongeluk ging. Ook agent C zegt dat de handboeien zijn omgedaan, omdat dit eigenlijk een standaard handeling is voor zo'n situatie: je neemt het zekere voor het onzekere.

Agent A, B en C herkennen zich niet in het klachtonderdeel dat de arrestatie hardhandig geweest zou zijn. Volgens C heeft hij de handboeien niet anders dan gebruikelijk omgedaan. Het kan wel hardhandig ervaren zijn door Rico. 'Handboeien zijn ook geen donsjes', aldus agent C. Volgens hem ging het er verder ook niet hardhandig aan toe. In zijn herinnering bleef de situatie juist redelijk rustig. Er was volgens hem ook geen aanleiding om hardhandig op te treden, omdat Rico zich niet verzette. De situatie was ook niet enorm geëscaleerd.

De agenten herinneren zich niet dat er beledigende dingen zoals 'ettertje' gezegd zijn. Agent C stelt dat hij de opmerking 'lekker bezig aapje' niet gemaakt heeft. Hij geeft aan dat hij opmerkingen als 'heb je nou je zin ettertje' en 'lekker bezig aapje' ook niet vindt kunnen. Op dit soort opmerkingen zou hij collega's aanspreken. Volgens agent C is Rico niet beledigd, maar heeft Rico de politie beledigd. Agent A verklaart dat het kan zijn dat Rico bepaalde woorden als belediging heeft opgevat, maar dat het belangrijker is dat Rico niet meewerkte en dat hij agenten beledigde.

De behandeling door de klachtencommissie

Om Rico's klacht over de houding van de klachtencommissie tijdens de hoorzitting te onderzoeken, heeft de ombudsman het verslag van de hoorzitting bestudeerd. Ook is de klachtencommissie gevraagd om te reageren op Rico's klacht.

Samenvatting van de hoorzitting

De voorzitter vraagt aan Rico om zijn klacht over het ten onrechte gebruikte geweld toe te lichten. Rico antwoordt dat hij duidelijk aangaf dat hij zou meewerken, maar dat er gezocht werd naar een reden om geweld te gebruiken. Ook werd hij 'aapje' genoemd. Vervolgens vraagt één van de leden waarom Rico bij zijn staandehouding zei te twijfelen aan de echtheid van de politieagenten, terwijl deze in een herkenbare

politieauto reden en gekleed waren in uniform. Ook vraagt de voorzitter waarom hij direct toevoegde dat hij een klacht zou indienen. Rico zegt dat hij dit niet zo heeft gezegd, maar dat hij aangaf dat hij een klacht zou indienen als hij de staandehouding onrechtmatig vond. Vervolgens licht Rico toe hoe de staandehouding volgens hem verlopen is. Hij stelt onder andere dat de ongemakkelijke sfeer escaleerde door het optreden van politieagent C. Daarop wijst de voorzitter erop dat Rico zelf ook de nodige uitlatingen heeft gedaan die denigrerend overkwamen, waarop Rico zegt dat dit een reactie was op het gedrag van politieagent C. De voorzitter stelt vast dat de situatie vervolgens van beide kanten escaleerde. Hierna vraagt de voorzitter politieagent C om zijn visie. Agent C geeft onder andere aan dat hij ter ondersteuning arriveerde op de locatie van de staandehouding omdat zijn collega's aangaven dat een en ander niet soepel verliep. Na de toelichting van agent C. vraagt de voorzitter agent A naar de zienswijze die hij in de eerste fase gegeven had. Daarin stelde hij dat klager bepaalde woorden als beledigend heeft opgevat. Agent A geeft aan dat hij niet weet wat hij precies gezegd heeft. Hij weet nog wel dat hij op scherp stond gezien het tijdstip van de staandehouding en het gedrag van klager.

Na de verklaringen van de agenten, vraagt de voorzitter aan Rico of hij zich na deze toelichting de aanpak van de politie kan voorstellen. Rico antwoordt dat hij direct de reden van de staandehouding had willen weten en de legitimatie van agent A had willen zien. En hij zegt dat de situatie verergerde toen agent C kwam en met de zaklamp begon te schijnen. Volgens Rico was er al eerder in de auto geschieden en was dit niet nogmaals nodig. De voorzitter stelt dat Rico niet vertrouwde dat de politieagenten wel 'echt' waren, maar dat de politieagenten ook hun redenen konden hebben om niet te vertrouwen wat er in de auto van Rico gebeurde en daarom in de auto schenen.

Politieagent B vraagt Rico of hij een idee heeft van het voorbeeld dat hij aan zijn twee neefjes van ongeveer 15/16 jaar geeft wanneer hij als volwassene de politie op een dergelijke manier beledigt. Hierna vraagt één van de leden Rico of hij zich realiseert wat zijn gedrag bij dit soort situaties teweeg kan brengen. Rico antwoordt hierop dat hij niet begrijpt dat het vragen om legitimatie van een agent zulke gevolgen kan hebben, omdat de politie verplicht is om dit te tonen en hij het recht heeft om dit te vragen. Het klachtencommissielid stelt dat het begon met Rico die 112 ging bellen. Hij vraagt Rico of, nu deze twijfelde aan de echtheid van de uniformen en politieauto, de te tonen legitimatie dan niet ook vervalst kon zijn? Rico stelt dat hij terdege nadenkt over zijn eigen handelen en dat hij doelbewust vraagt om legitimatie, vooral omdat hij wekelijks wordt staande gehouden. Hierop vraagt de voorzitter of Rico nog steeds zo vaak wordt staande gehouden.

Vervolgens worden de klachtonderdelen over het onklaar geraken van dashcams en de inbeslagname van de goederen besproken. Één van de leden vraagt Rico waarom hij tijdens het verhoor na zijn aanhouding weigerde te antwoorden op vragen met betrekking tot de herkomst van het uniform en kogelwerende vest, terwijl hij nu wel openheid van zaken geeft. De voorzitter merkt op dat Rico uit wantrouwen handelt, hetgeen Rico bevestigt. De voorzitter vraagt Rico of hij last heeft van de gevolgen van zijn eigen houding, wat Rico ontkent. Rico stelt vast dat hij vooral last heeft van het voortdurend staande worden gehouden. Hij stelt dat er van alles mis is bij de politie en dat het goed zou zijn als zijn reactie daarop dan ook begrepen zou worden. De voorzitter antwoordt dat daar in alle rust wel de gelegenheid voor zou zijn geweest, maar dat op een nachtelijk ogenblik tijdens een staandehouding in een niet geheel in te schatten situatie ook begrijpelijk is dat de politie reageert op het gedrag van Rico.

Reactie van de klachtencommissie

De reactie van de klachtencommissie op Rico's klacht over de hoorzitting is als volgt:

'Rico heeft aangegeven dat de commissie partijdig was tijdens de hoorzitting en dat zou blijken uit de manier waarop vragen werden gesteld en het verschil in vraagstelling jegens hem en de politieagenten. Zonder nadere onderbouwing en aanduiding in het verslag van de hoorzitting waaruit dat dan zou blijken, is het voor de commissie niet mogelijk om op deze stelling te reageren anders dan dat zij zich daar niet in herkent.'

Hoe reageert Rico?

Rico vindt dat de politie zich zeer terughoudend opstelt. Uit de reactie blijkt voor hem dat de politie geenszins wil toegeven dat er dingen zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren.

Reactie met betrekking tot de staandehouding

De politie wil geen standpunt innemen over etnisch profileren, terwijl dit juist een groot probleem is geweest van de gebeurtenis, aldus Rico. Hij begrijpt niet dat de politie hem niet direct vertelde wat de reden was voor de staandehouding. In het moment zelf is hem gezegd dat het om een algemene verkeerscontrole ging, maar later is hem verteld dat de reden was dat hij over een fietspad gereden zou hebben. Hij blijft dit gek vinden, vooral omdat de agenten eerst niet open waren over de reden van de staandehouding. Waarom werd dit hem pas op het politiebureau medegedeeld?

De Nationale ombudsman heeft ook met Rico op Google Maps de route bekeken die volgens hem gereden is. Hij herinnert zich een andere route dan de agenten. Hij herinnert zich niet dat hij de weg is ingereden richting de woonwijk, maar dat hij iemand afzette op het punt waar nu het paaltje staat en dat hij vervolgens is omgekeerd. Hij kan zich niet voorstellen dat hij over een fietspad gereden heeft. Maar hij weet niet honderd procent zeker of hij het zich goed herinnert. Zijn verklaring tijdens het verhoor na de aanhouding duidt erop dat hij wel binnendoor gereden heeft.¹⁸ Ook daarom durft hij niet met volle zekerheid te zeggen dat hij die nacht reed zoals hij het zich nu herinnert. Hij benadrukt dat het wel vreemd blijft dat de politie hem niet eerder duidelijkheid gegeven heeft over de reden van de staandehouding.

Rico gaat niet mee in de mening van de politie dat de situatie van beide kanten escaleerde. Hij wijst op de de-escalerende taak van de politie en stelt dat de agenten ter plaatse de situatie juist hebben doen escaleren. Dit is voor hem een belangrijk klachtonderdeel, geeft Rico aan. Hij werd in die tijd erg vaak staande gehouden en meestal escaleerde het niet. Dat heeft volgens Rico met bejegening te maken. In dit geval ging het al direct verkeerd door de manier waarop de agenten zich opstelden.

Reactie met betrekking tot aanhouding (belediging)

Rico blijft het oneens met het oordeel van de politie over de gemaakte opmerkingen. Hij stelt dat hij wel degelijk regelmatig heeft aangegeven dat hij de opmerking 'lekker bezig aapje' als racistisch heeft ervaren. Hij begrijpt niet waarom dit door de politie weersproken wordt. Hij benadrukt nog eens dat een 'normale' belediging niet gelijk kan worden gesteld met een racistische belediging. De opmerking van de politiechef 'hoewel ik van mening ben dat niet valt uit te sluiten dat de reactie van de politieagenten werd opgeroepen door uw gedragingen en uitlatingen' vindt Rico zeer ongepast.

¹⁸ Daarin staat: 'ik rij wel vaker zo binnendoor.'

Bijlage III Bevindingen inbeslagname en kapotte en ontbrekende voorwerpen

Kader

De politie kan een voorwerp in beslag nemen. Dat betekent dat de politie het voorwerp meeneemt of houdt en dat de burger geen beschikking meer heeft over het voorwerp. De politie doet dit wanneer dit nodig is voor de vervolging van strafbare feiten.¹⁹ Wanneer de politie een voorwerp in beslag neemt, geeft zij de burger een bewijs van ontvangst van het inbeslaggenomen voorwerp. Ook maakt zij voor het OM een kvi op. De hulpofficier van justitie²⁰ (hierna: hulpofficier) controleert de kvi en beslist over de voortgang van het beslag. Als een voorwerp niet door de politie aan de burger wordt teruggegeven en het beslag gehandhaafd blijft, dan beslist het OM wat er met een inbeslaggenomen voorwerp gebeurt. Als de burger het voorwerp terug wil dan kan diegene binnen bepaalde termijnen beklag instellen bij de rechter. De rechter beoordeelt dan het ingediende klaagschrift en kan vervolgens bepalen dat het voorwerp moet worden teruggegeven.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Na de aanhouding werd Rico meegenomen naar het politiebureau. Op het bureau is aan Rico tijdens zijn verhoor medegedeeld dat hij ook verdacht werd van witwassen en dat zijn auto (een Audi A5) daarom onderworpen werd aan een onderzoek. Voor Rico was het niet duidelijk waarom hij hiervan verdacht werd. De politie heeft ook de voorwerpen die in de auto lagen in beslag genomen. Rico was als militair in dienst geweest van het Belgische ministerie van Defensie. In zijn auto lag militaire kleding, waaronder een kogelwerend vest en een koppel met handboeien.

Rico werd in de middag van 24 december weer vrijgelaten. Hij is dezelfde dag teruggegaan naar het bureau om stukken over de herkomst van de goederen in te leveren. Op verzoek van de politie heeft Rico op 3 januari 2018 nog een aanvullend document daarover ingeleverd. Hij mocht zijn auto daarna weer meenemen. Om te onderzoeken wie eigenaar was van de militaire kleding heeft de politie middels een internationaal rechtshulpverzoek vragen gesteld aan het Belgische leger. Op 5 februari heeft Rico een aantal kledingstukken teruggekregen, maar zijn kogelwerend vest en handboeien niet. De politie heeft het beslag op deze voorwerpen gehandhaafd en op 17 maart 2018 aan het Openbaar Ministerie (hierna: OM) voorgelegd.

Op 30 april 2018 heeft de officier van justitie Rico per brief geïnformeerd over het voornemen om de in beslag genomen voorwerpen terug te geven aan 'degene die redelijkerwijs als rechthebbende kon worden aangemerkt'. Volgens het OM was dit het Belgische leger. Daarop heeft Rico op 17 mei een klaagschrift ingediend. De officier van justitie heeft het beklag ongegrond verklaard. De zaak is op 13 juli door de rechtbank Rotterdam beoordeeld. In het vonnis staat dat het beslag gelegd is op grond van artikel 94 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) in het kader van de strafzaak voor de belediging van een ambtenaar. De rechter oordeelde dat het beklag gegrond was en dat de voorwerpen aan Rico teruggegeven moesten worden:

'De rechtbank acht het – gelet op de door de klager overhandigde aankoopbewijzen – aannemelijk dat de inbeslaggenomen voorwerpen aan hem in eigendom toebehoren. Overigens wordt in het politieel verzoek aan België een summiere en niet specifieke omschrijving gegeven van de inbeslaggenomen voorwerpen. Gelet hierop kan de klager als redelijkerwijs rechthebbende worden aangemerkt (...).'

¹⁹ De wet schrijft voor wanneer de politie voorwerpen in beslag kan nemen. In artikel 94 van het Wetboek van Strafvordering staan vier gronden waarop goederen in beslag genomen mogen worden. Eén daarvan is waarheidsvinding. Het gaat dan om voorwerpen die kunnen dienen om 'de waarheid aan de dag te brengen' in een onderzoek naar een te vervolgen strafbaar feit.

²⁰ De hulpofficier van justitie is een medewerker van de politie.

Na deze uitspraak heeft Rico de laatste voorwerpen begin augustus 2018 opgehaald.

Wat was de oorspronkelijke klacht bij de politie?

Klachten over de inbeslagname

Rico begreep niet waarom de politie zijn auto en de daarin aanwezige spullen in beslag had genomen. Ook twijfelde hij of de politie de juiste procedure gevolgd had, onder andere vanwege de volgens hem onnodig lange duur van de inbeslagname. Hij heeft de laatste spullen na zeven maanden teruggekregen.

Rico's auto werd in beslag genomen in verband met een verdenking van witwassen. Deze verdenking werd hem op het bureau medegedeeld, maar kwam voor Rico onverwachts. Hij was immers aangehouden op grond van belediging. Hij ging er vanwege de vele staandehoudingen vanuit dat de politie zijn auto inmiddels wel kende en dat hij zich niet steeds hoefde te verantwoorden over het rechtmatige bezit daarvan. In zijn klacht schreef Rico dat de inbeslagname bovendien vervelende gevolgen voor hem had: hij was erdoor genoodzaakt om een andere auto te huren tijdens de feestdagen en hij moest aan zijn bank uitleggen waarom hij documenten over de bekostiging van zijn auto met spoed moest ontvangen.

De uit de auto inbeslaggenomen voorwerpen waren diverse militaire kledingstukken. Het was voor Rico onduidelijk waarom de politie naast zijn auto ook deze spullen in beslag nam. Hij dacht dat de politie makkelijk in het systeem zou kunnen zien dat hij militair was. Rico had recentelijk de Nederlandse politie nog bijgestaan in een noodsituatie. Hij vond het vreemd dat er nu zo met hem werd omgegaan en voelde zich beledigd en in zijn eer aangetast.

Klachten over kapotte en ontbrekende voorwerpen

Hiernaast klaagde Rico over kapotte en ontbrekende voorwerpen. Toen hij zijn auto anderhalve week na inbeslagname ophaalde, inspecteerde hij hem direct omdat hij er dashcams in had geïnstalleerd. De dashcams zouden de hele staandehouding tot en met het meenemen van zijn auto door de politie geregistreerd moeten hebben. Volgens Rico kwam hij er tot zijn ontsteltenis achter dat de dashcams het niet meer deden. Eén camera was kapot en er ontbrak een SD-kaart uit een van de dashcams. Hij heeft één dashcam moeten terugsturen naar de leverancier omdat deze niet meer goed werkte. Ook ontbrak één van de twee kogelwerende platen uit zijn kogelwerend vest. Hier kwam hij achter toen hij deze begin augustus 2018 ophaalde.

Welke reactie kwam er op de klacht?

Klachten over de inbeslagname

De politie stelde vast dat de inbeslagname van Rico's auto en de andere goederen noodzakelijk was in het kader van onderzoek en waarheidsvinding. De aanwezigheid van de goederen riep vragen op die Rico niet wilde beantwoorden, omdat hij zich beriep op zijn zwijgrecht. De politie specificeerde niet om welke vragen dit ging. Volgens de politie restte de agenten geen andere optie dan zelf onderzoek te doen naar de herkomst van de goederen. De goederen waren daarom vatbaar voor inbeslagname. De politie beoordeelde dit klachtpunt als ongegrond.

Klachten over kapotte en ontbrekende voorwerpen

De politie onthield zich van een oordeel over Rico's klachten over de kapotte dashcams en het ontbreken van de kogelwerende plaat. In de klachtbehandeling had de politie aan een aantal agenten om een reactie op de klacht gevraagd. Deze agenten hadden allen verklaard niets van de voorwerpen te weten. De politie schreef dat zij zich dus geen beeld kon vormen van wat er volgens Rico met de voorwerpen gebeurd was en dat zij zich daarom onthield van een oordeel.

Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?

Klachten over de inbeslagname

Rico vindt het nog steeds onduidelijk waarom de politie de spullen die in zijn auto lagen in beslag heeft genomen. De politie stelt dat inbeslagname noodzakelijk was 'in het kader van waarheidsvinding en onderzoek', maar Rico vraagt zich af waarom er 'waarheidsvinding' en 'onderzoek' naar de herkomst van de spullen nodig was. Rico vindt het vreemd dat hij nooit gehoord heeft op grond van welke verdenking de spullen in beslag genomen zijn. Hij had verwacht dat hij had moeten horen over een verdenking van bijvoorbeeld diefstal of verduistering, nu de politie de spullen in beslag nam om de herkomst te achterhalen. Dat de politie zijn spullen in beslag genomen heeft zonder hem te laten weten in verband met welke concrete verdenking hiertoe besloten is, doet hem denken dat dit een pesterij was.

Ook klaagt Rico over het verloop van de inbeslagname. Hij twijfelt of de juiste procedure is gevolgd en begrijpt niet waarom de politie de spullen uit zijn auto niet eerder heeft kunnen teruggeven. Het klopt volgens hem niet dat hij helemaal niet meewerkte. Hij heeft zich weliswaar in het begin van het verhoor op zijn zwijgrecht beroepen, maar hij heeft wel vragen over zijn werk en de spullen beantwoord. Een inbeslagname mag ook geen straf zijn voor het niet beantwoorden van vragen. En in het verhoor was hem niet duidelijk dat de politie onderzoek deed naar de spullen. Volgens hem heeft hij wel uitgebreide uitleg gegeven over de spullen zodra hem duidelijk werd dat de politie ze in beslag wilde nemen. Volgens hem kwam een politieagent na het verhoor nog naar hem toe bij zijn cel en heeft ze toen tegen hem gezegd dat de politie ook de spullen in de auto in beslag ging nemen. Op dat moment heeft hij meer over de spullen verteld. Bij het Belgische leger was een groot tekort aan materialen en daarom kochten veel militairen hun eigen kleding. Ze kregen daar kledijvergoeding voor. Volgens Rico heeft hij deze uitleg de volgende dag op het bureau herhaald. Rico denkt dat hij toen ook direct de aankoopbewijzen van zijn spullen heeft ingeleverd. Daar heeft hij alleen geen bewijs van. Het lukt hem wel om nog een aantal e-mails terug te vinden waarin hij de politie informatie gegeven heeft over zijn spullen. Dit zijn de volgende e-mails:

- E-mail van 31 januari 2018: Rico mailt de politie dat hij nog niks over de inbeslagname van zijn spullen vernomen heeft en dat hij dit erg spijtig vindt. Want hij heeft een aantal van zijn spullen nodig. Ook heeft hij binnenkort een veiligheidsonderzoek en daarvoor is het van belang dat hij de afdoening van deze zaak weet. Hij vraagt aan de politie om contact op te nemen.
- E-mail van 5 februari 2018: Rico stuurt het aankoopbewijs van zijn kogelwerend vest door. Hij stuurt ook de volgende uitleg: 'de vesten die Defensie gebruikt zijn anders en ouderwets, zie bijgaand een voorbeeld van het vest dat mijn collega draagt.²¹ Daarnaast had Defensie er zo weinig, dat wij deze moesten lenen van de Amerikanen. Dit gaf Defensie zelf ook toe. Zie volgende link: (...).²² Wat de handboeien betreft, Defensie gebruikte niet eens verharde handboeien. Maar enkel de zogenaamde Tri Folds (...). Hierdoor hebben ook veel collega's eigen handboeien aangeschaft.'
- E-mailcorrespondentie van 8 t/m 17 maart 2018 tussen Rico en de politie: Rico vraagt of er inmiddels meer bekend is over de zaak, omdat het alweer een maand later is. De politie schrijft hem op 12 maart dat ze wacht op een reactie van het OM. Rico vraagt ook of de politie al iets van het Belgische ministerie van Defensie gehoord heeft. Op 17 maart geeft de politie aan dat dit niet het geval is en dat het OM moet beslissen of dat nog wel nodig is.

Rico benadrukt dat het vervelend was om zijn spullen zo lang kwijt te zijn en dat de inbeslagname nadelige gevolgen voor hem heeft gehad. Rico had de militaire kleding nodig voor deelname aan trainingen.²³ Hij heeft nu niet kunnen deelnemen omdat hij niet de juiste kleding had. Verder heeft de politie aan het Belgische

²¹ Rico voegde in zijn e-mail een link toe naar een krantenartikel met foto. Dit artikel is nu niet meer toegankelijk.

²² Hij voegde hier [deze link](#) toe met een artikel van een Vlaamse nieuwdienst. De kop van het artikel is: 'militairen kopen uitrusting met eigen geld, ook al mag dat niet.' Het artikel gaat in op het tekort aan kogelwerende vesten bij het Belgische leger en het gevolg dat steeds meer militairen hun eigen kleding kopen. (Laatst bezocht 16 september 2021).

²³ Rico had willen deelnemen aan trainingen om bij een particuliere organisatie ingezet te worden voor persoonsbeveiliging.

ministerie van Defensie laten weten dat Rico verdacht werd van witwassen en dat de politie militaire goederen in beslag had genomen die misschien aan het ministerie toebehoorden. Op basis van deze informatie heeft het Belgische ministerie Rico een negatief veiligheidsadvies gegeven.²⁴ Hierdoor mocht Rico niet meer op functies bij het ministerie solliciteren. De politie heeft volgens Rico nooit bij het ministerie rechtgezet dat hij niet meer verdacht werd van witwassen. De hele gang van zaken heeft hem veel gedoe opgeleverd en hij is er inkomsten door misgelopen.

Klachten over de kapotte en ontbrekende voorwerpen

Zijn klachten over de onklaar gemaakte dashcams en het ontbreken van de kogelwerende plaat zijn volgens Rico onvoldoende onderzocht. Rico vraagt zich af of er onderzocht is wat er precies gebeurd is met de inbeslaggenomen auto, waar de auto gestaan heeft en welke agenten er mogelijk bij zijn geweest. Ook vraagt hij zich af of er geen camerabeelden zijn en of er geen rapportage van de inbeslaggenomen auto is opgemaakt. Hij merkt op dat hij de dashcams juist geïnstalleerd heeft om bewijs te hebben bij gebeurtenissen zoals deze. Hij vindt het zorgelijk dat de politie geen oordeel kan vormen over deze klachtpunten.

Hoe reageert de politie?

De reden voor de inbeslagname

De politie laat weten dat informatie uit het politiesysteem in combinatie met Rico's dure auto aanleiding vormde voor de verdenking van witwassen. Deze informatie en het proces-verbaal met de beslissing van de hulpofficier om de auto in beslag te nemen, heeft de politie met de ombudsman gedeeld. In het proces-verbaal staat:

'Voordat ik de verdachte had voorgeleid ter zake belediging, hoorde ik van de collega's dat deze jonge verdachte in het bezit was van een dure Audi A5 met een dagwaarde van ongeveer 26.000 euro. [...] Hierna ben ik weer naar de collega's gelopen die de aanhouding hadden gedaan. Zij vertelden dat uit het politiesysteem naar voren kwam dat de man zich vermoedelijk had schuldig gemaakt aan [...]. Hierop ontstond bij ons het vermoeden van witwassen. [...] Ik nam hierop de beslissing de auto in beslag te nemen.

Wij hebben vervolgens in de auto gekeken. Hierbij zag ik dat in de achterbak een zwarte lederen tas stond. Ik heb de tas geopend en zag toen dat er een Belgisch militair uniform in deze tas zat. In de tas zaten onder andere een koppel, militaire kleding en een kogelvrij vest. Gelet op het feit dat ik mogelijk te maken had met een militair heb ik telefonisch contact gelegd met de Koninklijke Marechaussee (KMar) met het verzoek of zij konden nagaan of de verdachte militair was. Het is gangbaar om na een aanhouding van een militair te overleggen met de KMar daar normaliter zij de verdachte overnemen. Tevens vroeg ik aan hen of het mogelijk was dat een man met de Nederlandse nationaliteit bij de Belgische krijgsmacht werkzaam kan zijn. Ik kreeg hierop het antwoord dat het inderdaad mogelijk is om als Nederlander bij een andere krijgsmacht dienst te doen. Ik kreeg vervolgens te horen dat de KMar via het Gemeenschappelijk Coördinatiecentrum van het Ministerie van Defensie zou nagaan of de verdachte daadwerkelijk werkzaam is bij de Belgische krijgsmacht. Op het moment van het samenstellen van dit proces-verbaal heb ik daar nog geen antwoord op gehad.'

In reactie op vragen van de ombudsman over de reden voor de inbeslagname van de militaire goederen zegt de politie dat dit vanwege de aard van de goederen was en omdat Rico weigerde mee te werken:

'De heer xx weigerde tijdens zijn verhoor na aanhouding te antwoorden op vragen met betrekking tot de herkomst van het uniform en het kogelwerende vest [...]. De heer xx stelde dat hij het recht had om te zwijgen en onderzoek destijds niet nodig vond. Wanneer de heer xx destijds onmiddellijk openheid had

²⁴ Dit veiligheidsadvies is vergelijkbaar met de Nederlandse VOG. Rico kreeg een negatief advies vanwege 'de processen-verbaal van de politie waarvan u het onderwerp heeft uitgemaakt voor feiten van diefstal in 2018. Deze feiten tonen aan dat u niet aan de nodige voorwaarden voldoet (...).'

verschafft over de herkomst van deze goederen, was het wellicht niet nodig geweest deze in beslag te nemen. Nu hij op dit punt geen medewerking verleende, was het noodzakelijk om de goederen in beslag te nemen en de herkomst ervan te achterhalen.'

Volgens de politie is Rico tijdens zijn verhoor geïnformeerd over de reden van de inbeslagname. Ze verwijst hiervoor naar het proces-verbaal van het verhoor. Daaruit blijkt voor zover hier relevant het volgende:

De politie geeft aan dat Rico is aangehouden als verdachte van belediging en witwassen en dat zij een verklaring gaat opnemen. De politie wijst Rico op zijn rechten en vraagt Rico of hij weet waarvoor hij is aangehouden. Rico antwoordt dat hij dit weet, maar dat hij het witwassen een beetje raar vindt. Mensen denken dat de auto veel geld kost, maar dat is niet zo, zegt Rico. De politie vraagt of de folder 'de rechten van de verdachte' is uitgereikt aan Rico en of hij er vragen over heeft. Rico zegt dat hij hier geen vragen over heeft.

Vervolgens vraagt de politie of Rico wel eens eerder met politie of justitie in aanraking is geweest. Rico antwoordt dat hij denkt dat dit het sociale verhoor is en dat hij zich in het sociale verhoor op zijn zwijgrecht beroept. De politie vraagt hem of hij kan aangeven waarom. Rico antwoordt van niet. Vervolgens stelt de politie een aantal vragen over Rico's woon- en werksituatie, zoals of hij werk heeft, of hij een uitkering ontvangt en of hij schulden heeft. Bij deze vragen beroept Rico zich op zijn zwijgrecht.

Daarna stelt de politie een aantal vragen aan Rico over zijn auto, zoals hoe oud de auto is, of hij zijn eigendom is, en waar hij hem gekocht heeft. Rico beantwoordt deze vragen. Hij vertelt dat hij de auto in België gekocht heeft. De politie vraagt hoe Rico erbij komt om de auto in België te kopen. Rico antwoordt dat hij daar werkt. De politie vraagt wat Rico daar doet. Rico beroept zich op zijn zwijgrecht. Vervolgens stelt de politie nog een aantal vragen over de financiering en de kentekenplaten van de auto, waar Rico op antwoordt.

Tot slot geeft de politie aan dat Rico's auto inbeslaggenomen is voor onderzoek. De politie zegt dat er in de auto een Belgisch militair uniform, een koppel incl. handboeien, militaire kleding en een kogelwerend vest is aangetroffen. En vraagt wat Rico hierover kan verklaren. Rico antwoordt hierop dat dit zijn dienstkleding is. De politie vraagt hierop of hij dus voor de Belgische overheid werkt. Rico zegt dat dit zou kunnen. De politie vraagt of Rico vannacht ook aan het werk was. Hierop antwoordt Rico van niet. Daarop vraagt de politie waarom hij deze spullen bij zich heeft. Rico antwoordt dat hij deze altijd bij zich heeft. Voor het geval hij naar zijn werk toe moet. De politie stelt dat het dan dus voor zijn werk ook wel vervelend is dat hij nu bij de politie zit, wat Rico beaamt. Als laatste geeft Rico aan dat hij niet hoopt dat hij voor deze zaak hoeft voor te komen of dat deze zaak justitiële gevolgen gaat hebben. Dit in verband met zijn werk.

Het verloop van de inbeslagname

De administratie van de inbeslagname

De politie heeft een kvi van de inbeslaggenomen goederen opgemaakt. In de kvi staat dat de verdenking van belediging de reden was voor de inbeslagname van de auto en de daarin aanwezige voorwerpen met als grondslag om 'de waarheid aan de dag te brengen'. Bij de auto staat er verder dat de inbeslagname verband hield met een mogelijke verdenking van witwassen. Bij de overige voorwerpen staat er dat Rico in november 2017 ontslag had genomen bij het Belgische leger en dat het verzoek van de officier van justitie was om uit te zoeken of Rico de militaire kleding mocht behouden. In de kvi is op 24 december 2017 de beslissing vastgelegd om de voorwerpen voor onderzoek op het bureau te houden en deze beslissing uiterlijk op 24 januari 2018 (1 maand later) opnieuw voor te leggen aan de hulpofficier. Hierna is op 17 maart 2018 een vervolgbeslissing van de hulpofficier vastgelegd over het kogelwerend vest en de handboeien, namelijk om deze voorwerpen ter beslissing aan het OM voor te leggen.

Aan Rico is een bewijs van ontvangst van de auto en de overige voorwerpen afgegeven. Hierin staat informatie over de mogelijkheid om bij de griffie van de rechtbank beklag te doen over een inbeslagname. Uit het bewijs van ontvangst blijkt dat Rico op 5 februari de overige kledingstukken (alle voorwerpen behalve het kogelwerend vest en de handboeien) heeft teruggekregen.

Onderzoekshandelingen politie

De ombudsman heeft de politie gevraagd welke onderzoekshandelingen zij verricht heeft na de inbeslagname van de auto en de overige goederen op 24 december 2017. Voor informatie hierover verwijst de politie naar het proces-verbaal. Daaruit blijkt dat Rico op 24 december rond 15:00 het politiebureau mocht verlaten. Diezelfde dag heeft hij een aantal documenten over de financiering van zijn auto opgehaald en deze op het politiebureau afgegeven. Verder heeft de politie op 24 december geregistreerd de zij de militaire voorwerpen in beslag heeft genomen omdat Rico niet kon aantonen dat hij deze rechtmatig in zijn bezit had en dat een rechtshulpverzoek wordt uitgezet.

Op 28 december heeft de politie vastgelegd dat zij door Rico aangeleverde documenten heeft bekeken voor het onderzoek naar de financiering van zijn auto. In het proces-verbaal is een aantal hieraan gerelateerde documenten geregistreerd: de factuur van de auto, kredietverstrekking van de bank en loonstroken van de maanden oktober-december. De loonstroken tonen dat het ministerie van Defensie te Brussel in de maanden oktober en november Rico's werkgever was en dat een ander bedrijf dat in december was. Na het bestuderen van de ingeleverde documenten heeft de politie op 28 december contact opgenomen met Rico en hem gevraagd om een kopie van de originele kredietverstrekking van de auto met handtekeningen aan te leveren. Verder staat op de 28^e geregistreerd dat de politie een e-mail van het Internationale Rechtshulp Centrum (IRC) heeft ontvangen waaruit blijkt dat het rechtshulpverzoek aan België is uitgezet.

Op 3 januari 2018 heeft Rico de gevraagde aanvullende documentatie over de financiering van zijn auto ingeleverd. Hierna heeft de politie in overleg met de officier van justitie besloten dat de auto kon worden teruggegeven. Uit de stukken blijkt niet wat er na 3 januari gebeurd is. Ook laten ze geen informatie zien over het onderzoek naar de inbeslaggenomen voorwerpen. Omdat de ombudsman geen informatie ontving over onderzoekshandelingen na 3 januari, heeft hij nog nagevraagd of hij alle informatie gekregen heeft over het onderzoek naar de herkomst van de voorwerpen. De politie heeft dit bevestigd.

Voortduren beslag

In reactie op het standpunt van Rico dat het beslag van zijn spullen onnodig voortduurde, ook nadat de politie wist dat hij militair was, stelt de politie:

'Om de herkomst te achterhalen van de goederen is gebruikgemaakt van een internationaal rechtshulpverzoek. De goederen zijn zo spoedig mogelijk aan Rico teruggegeven op het moment dat we duidelijkheid hadden verkregen over de herkomst ervan. Er is geen reden om inbeslaggenomen goederen langer vast te houden dan noodzakelijk. Zoals ik ook vermeld heb [...] heeft Rico geen medewerking verleend (beroepen op zwijgrecht) om de herkomst van de goederen te achterhalen en was het noodzakelijk deze in beslag te nemen [...]. Deze gang van zaken is voor een niet gering deel te wijten aan het niet willen meewerken door Rico.'

Klachten over de kapotte en ontbrekende voorwerpen

In reactie op vragen van de ombudsman deelt de politie de werkinstructie voor het afhandelen van in beslag genomen voorwerpen. In deze werkinstructie staat onder andere een checklist voor het registreren en administreren van inbeslaggenomen voorwerpen. Na een inbeslagname moet de kvi binnen 24 uur worden opgemaakt met daarin informatie over het inbeslaggenomen voorwerp: een beschrijving van het voorwerp met een omschrijving van eventuele beschadigingen. De ambtenaar kan er ook eventueel een foto bij doen. Dat is in dit geval niet gebeurd. De politie laat verder weten dat er in de procedure geen mechanismen zijn vastgelegd ter voorkoming dat er iets met inbeslaggenomen goederen gebeurt. Mocht het zich voordoen dat

er iets gebeurt, dan wordt er per geval bekeken hoe dingen gelopen zijn en of er een oplossing mogelijk is. Klachten hierover worden onderzocht door het politiesysteem te raadplegen en de betrokken agenten te bevragen. Zo is het ook bij deze klacht gedaan. De betrokken agenten waren niet op de hoogte van de aanwezigheid van de dashcams. De politie heeft geen duidelijkheid kunnen krijgen over wat er volgens Rico met de dashcams en het kogelwerende vest was gebeurd en daarom heeft zij zich onthouden van een oordeel.

Wat blijkt uit de informatie van het Openbaar Ministerie?

Om het verloop van de inbeslagname helder te krijgen, heeft de ombudsman ook informatie gevraagd aan het OM. Het OM laat weten dat de zaak in december 2017 mondeling met de politie is besproken en dat er toen is afgesproken dat de politie contact zou opnemen met het Belgische ministerie van Defensie. Op 27 december is een politieel verzoek naar het IRC gestuurd. Het OM heeft dit met de ombudsman gedeeld. In het verzoek schrijft de politie dat de KMar haar erover had geïnformeerd dat Rico werkzaam was geweest voor het Belgisch leger maar dat hij in november 2017 ontslag had genomen. De politie schrijft verder onder andere dat Rico was aangehouden voor belediging, dat zijn auto in beslag genomen was in verband met witwassen en dat zij daarin goederen aantrof die vermoedelijk afkomstig zijn van het Belgische leger.

Op 16 januari 2018 antwoordt de Belgische politie via het IRC. Een Belgische politiemedewerker heeft gebeld met een veiligheidsofficier van het Belgische leger. Die heeft aangegeven dat het normaal zou zijn dat Rico nog in het bezit was van de kleding en de koppelriem, maar dat het niet normaal is dat hij nog in het bezit is van een kogelwerend vest en handboeien. De Belgische politie heeft met de veiligheidsofficier afgesproken dat ze een proces-verbaal zal opstellen met het oog op een rechtshulpverzoek om de goederen terug te krijgen.

Het OM laat verder weten dat uit het processysteem blijkt dat de beslissing tot het in beslag houden van de goederen genomen is op 6 maart 2018. Op basis van bovenstaande informatie concludeerde het OM dat een deel van de voorwerpen aan het Belgische leger teruggegeven moest worden. In een voorbereidend document van het OM staat hierover dat het OM geen reden zag om te twijfelen aan de informatie verkregen door het politieel verzoek. In dit document staat ook dat de inbeslagname verband houdt met een verdenking van diefstal of verduistering. Het Belgische leger had daar weliswaar geen aangifte van gedaan, maar had wel aangegeven dat deze goederen niet van Rico zouden zijn. In dit voorbereidend document is het beslag daarom aangemerkt als een 'klassiek beslag' in het kader van een verdenking van diefstal met als grondslag waarheidsvinding.

Hoe reageert Rico?

Rico's klachten over de inbeslagname blijven overeind, ook na de antwoorden van de politie. Hij benadrukt dat de politie met inbeslagname een zwaar middel heeft ingezet. Hij vindt nog steeds dat de reden voor het beslag niet goed is uitgelegd en dat de politie na de inbeslagname een andere aanpak had kunnen kiezen. Rico bestrijdt nogmaals dat hij geen medewerking heeft verleend aan het onderzoek. Misschien heeft hij tijdens het verhoor niet alle vragen beantwoord, maar hij heeft direct uitleg gegeven over de spullen zodra hem duidelijk werd dat de politie deze in beslag wilde nemen. Rico denkt dat de politie hem beter had kunnen betrekken. Dan was er veel sneller opheldering gekomen over de spullen. Nu was het Rico na de inbeslagname niet duidelijk welke stappen de politie zette en waarom. Hij had begrepen dat de politie contact opnam met het Belgische leger, maar hij wist niet wat er uit dit contact kwam. Pas nadat hij bij de rechtbank zijn dossier had opgevraagd, kwam hij erachter wat er gebeurd was. Toen werd hem duidelijk hoe het politieel verzoek eruitzag en wat daaruit gekomen was. Rico begrijpt niet waarom de politie voor deze aanpak gekozen heeft.

Rico benadrukt nogmaals dat hij door de hele gang van zaken diverse procedures heeft moeten volgen. Naast de beklagprocedure voor het terugkrijgen van zijn spullen, heeft hij een procedure moeten volgen bij de Belgische veiligheidsdienst om toch een veiligheidsverklaring te krijgen. Dat heeft een jaar geduurd. Dit omdat de politie aan het ministerie heeft laten weten dat hij verdacht werd van witwassen. Maar de politie heeft het ministerie nooit laten weten dat hij hier niet meer van verdacht werd.

Rico geeft ten slotte aan dat hij zich over het geheel genomen, denkend aan de verschillende gebeurtenissen en contactmomenten bij de politie, niet serieus genomen gevoeld heeft. Hij had excuses, bijvoorbeeld vanwege de onterechte inbeslagname, fatsoenlijk gevonden. Gewoon een opmerking van de politie: 'We zaten er compleet naast, dat heeft vervelende gevolgen voor je gehad, sorry.' Een opmerking of terugkoppeling van die strekking had hij graag willen horen. Rico vindt het jammer dat dit niet gebeurd is.

Wat is de reactie op het verslag van bevindingen?

Met het delen van het verslag van bevindingen heeft de ombudsman nogmaals aan de politie gevraagd of er na 3 januari echt niks is vastgelegd over het onderzoek naar de militaire voorwerpen. De politie vindt daarop toch nog twee processen-verbaal terug in haar systeem. Ook heeft de ombudsman navraag gedaan naar het contact met het OM, omdat hij hier tegenstrijdige informatie over had ontvangen van het OM en van de politie.

Processen-verbaal

De politie deelt ten eerste een proces-verbaal waarin is vastgelegd dat de politie op 27 december 2017 een politieel verzoek aan België heeft gedaan en dat zij op 23 januari 2018 antwoord ontving.

Ten tweede deelt de politie een proces-verbaal waarin is vastgelegd dat Rico op 5 februari 2018 een e-mail heeft verzonden aan de politie met de aankoopbewijzen van het vest en handboeien.

Contact met het OM

De politie zegt dat de hulpofficier van justitie de beslissing om de goederen in beslag te nemen zelfstandig heeft genomen, maar dat er later wel contact is geweest met het OM.

Verder stelt de politie de informatie over de aankoop en het bezit van de handboeien en het kogelwerend vest met het OM te hebben gedeeld. Dit is per e-mail gebeurd. De politie deelt e-mailcorrespondentie die daarop duidt. Op 17 maart 2018 is er interne mailwisseling over het dossier. De inspecteur mailt dat een coördinator van de politie nog met de officier van justitie zal overleggen over het vest en de handboeien omdat de verdachte hier aankoopbewijzen van heeft getoond. Op 21 maart 2018 mailt de politiecoördinator aan de inspecteur dat de goederen op zich niet strafbaar zijn omdat Rico de aankoopbewijzen kan tonen. Hij schrijft dat de goederen dus aan Rico moeten worden teruggegeven.

Volgens de politie heeft dit delen van de informatie ertoe geleid dat Rico op 31 juli 2018 een brief van het beslaghuis heeft ontvangen waarin stond vermeld dat bij beslissing van de (hulp)officier van justitie de inbeslaggenomen goederen konden worden afgehaald.